

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH PHÚ YÊN
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH PHÚ YÊN

CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI ĐẢNG CÁC CẤP NHIỆM KỲ 2025-2030

Kết nối du lịch “BIỂN XANH – ĐẠI NGÀN” mở ra cơ hội mới

Tiết mục biểu diễn nghệ thuật của Hiệp hội Du lịch Đắk Lắk thu hút khán giả tại hội chợ du lịch Phú Yên tháng 4/2025. Ảnh: TRẦN QUỠI

Hương đi mới CHO BÁNH TRÁNG TRUYỀN THỐNG

→9

- Thận trọng chi tiêu trước biến động kinh tế →4
- Vào vườn nho Ba Mọi giao lưu bài chòi Phú Yên →10
- Mưu sinh ở vịnh Xuân Đài →11

Những trụ cột của Phú Yên dưới góc nhìn đô thị học

Phú Yên là tỉnh duyên hải Nam Trung Bộ, dân số hơn 1 triệu người, diện tích tự nhiên gần 5.026km², có núi rừng, đồng bằng, biển cả. Địa hình thấp dần từ Tây sang Đông, trên bản đồ Phú Yên tựa như lá cờ đang tung bay trên bờ biển Đông. Dưới góc nhìn đô thị học, những trụ cột của Phú Yên cần được quan tâm khai thác khi sáp nhập với tỉnh Đắk Lắk.

→3

Kết nối du lịch

“BIỂN XANH – ĐẠI NGÀN” mở ra cơ hội mới

Việc Phú Yên và Đắk Lắk sáp nhập đang được dư luận quan tâm không chỉ ở góc độ hành chính mà còn mở ra những tiềm năng phát triển KT-XH đa ngành, đặc biệt là ngành Du lịch. Trong đó, việc xây dựng sản phẩm du lịch liên vùng “biển xanh - đại ngàn” sẽ trở thành điểm nhấn, góp phần hình thành tuyến du lịch đông - tây độc đáo, gắn kết thiên nhiên, văn hóa và khí hậu giữa vùng duyên hải và Tây Nguyên.

TRẦN QUỚI

Biển gọi rừng - cánh cửa du lịch hai chiều

Phú Yên là tỉnh ven biển Nam Trung Bộ, sở hữu bờ biển dài 189km với nhiều vịnh, gành, đảo, bãi tắm đẹp như: Gành Đá Đĩa, Bãi Xếp, vịnh Xuân Đài, Vũng Rô, Bãi Môn - Mũi Điện - nơi đón bình minh đầu tiên trên đất liền Việt Nam. Trong khi đó, Đắk Lắk lại nổi tiếng với không gian văn hóa cồng chiêng Tây Nguyên, những cánh rừng nguyên sinh, thác nước hùng vĩ như Dray Nur, Yok Đôn, Hồ Lắk - nơi gắn với sử thi, truyền thuyết huyền thoại của người Ê Đê, M'Nông...

Nếu như Phú Yên có mùa nắng kéo dài gần như quanh năm thì Tây Nguyên, đặc biệt là Đắk Lắk, lại có mùa mưa rõ rệt và đặc biệt là đối nghịch nhau: Phú Yên vào mùa nắng cao điểm thì Đắk Lắk đang là mùa mưa kéo dài. Sự đối lập này không phải là trở ngại, mà ngược lại, tạo điều kiện thuận lợi để xây dựng sản phẩm du lịch bổ sung theo mùa giữa hai khu vực. Khi mùa mưa bắt đầu trút xuống Tây Nguyên cũng là lúc biển Phú Yên bước vào mùa nắng đẹp, sóng yên biển lặng - một điểm đến lý tưởng cho du khách từ vùng cao nguyên xuống biển “trốn mưa”.

Ngược lại, khi miền biển Phú Yên bắt đầu vào mùa gió chướng, du khách từ Tuy Hòa hoàn toàn có thể ngược tuyến quốc lộ 29 hoặc quốc lộ 25 để khám phá đại ngàn Đắk Lắk - nơi mùa đông không sứt sùi mưa gió mà nắng đẹp kéo dài cho đến mùa xuân xanh mướt rừng, cà phê trở bông và rực rỡ sắc hoa dã quỳ.

Phú Yên - cửa ngõ biển Đông

Đắk Lắk - tỉnh có diện tích tự nhiên lớn nhất vùng Tây Nguyên, dân số đông và nhu cầu du lịch biển ngày càng tăng mạnh. Với khoảng cách từ trung tâm TP Buôn Ma Thuột đến Tuy Hòa chỉ khoảng 200km theo tuyến quốc lộ 29, tương đương khoảng 4 giờ xe chạy, đây là tuyến ngắn nhất để cư dân Đắk Lắk tiếp cận biển.

Theo thống kê của Sở VH TT&DL, trong dịp lễ 30/4 và 1/5 vừa qua, toàn tỉnh đón khoảng 85.000 lượt khách đến tham quan và nghỉ dưỡng, tăng 55% so với cùng kỳ năm trước. Tổng lượt khách lưu trú ước đạt 52.700 lượt khách, tăng 42% so với cùng kỳ. Trong đó, riêng thị trường khách các tỉnh Tây Nguyên chiếm phần lớn. Các khách sạn ven biển như: Sala Grand Tuy Hòa, Rosa Alba Resort, Stelia Beach Resort, Sao Mai Beach Resort, Mandala Hotel & Spa Phú Yên, các khách sạn, homestay khu vực gần biển đạt công suất phòng 100% trong những ngày cao điểm của kỳ nghỉ. Các điểm đến dịch vụ du lịch biển như Long Thủy, Bãi Xếp, bãi biển Tuy Hòa, Bãi Môn - Mũi Điện, Vũng Rô... đều đông nghịt du khách mang biển số xe từ Đắk Lắk, Gia Lai, Kon Tum...

“Gia đình tôi ở Buôn Ma Thuột, cứ hè hoặc dịp lễ là lại xuống Tuy Hòa vì biển ở đây đẹp, chi phí hợp lý, đồ ăn ngon, bây giờ chuẩn bị sáp nhập về chung một nhà càng gần gũi và thân thiết hơn”, anh Trần Văn Nhân, một du khách Đắk Lắk cho biết. Đây cũng là xu hướng chung của nhiều người dân xứ sở cà phê hiện nay: lựa chọn Phú Yên là điểm du lịch biển thân thiện, gần gũi, dễ đi.

Tiết mục biểu diễn nghệ thuật của Hiệp hội Du lịch Đắk Lắk thu hút khán giả tại Hội chợ du lịch Phú Yên diễn ra hồi tháng 4/2025. Ảnh: TRẦN QUỚI

Để tăng cường hơn nữa sự hiểu biết và liên kết giữa cộng đồng doanh nghiệp du lịch Phú Yên và Đắk Lắk, cuối tháng 5 này, Hiệp hội Du lịch Phú Yên thống nhất phối hợp với Hiệp hội Du lịch Đắk Lắk tổ chức đoàn famtrip Đắk Lắk 3 ngày (từ 30/5-1/6). Hiện nay, số lượng các doanh nghiệp lữ hành, khách sạn, nhà hàng, vận chuyển, quà tặng rất quan tâm và đăng ký khá đông trong chuyến famtrip này để tăng cường kết nối, hợp tác, mở ra cơ hội mới...

Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Phú Yên Hồ Văn Tiến

Xây dựng sản phẩm liên kết biển - rừng

Thật ra không phải đến thời điểm này những người làm du lịch hai địa phương mới nghĩ đến việc liên kết vùng, xây dựng các sản phẩm du lịch bổ trợ, mà điều này đã được đặt ra và triển khai thực hiện khá sớm. Nghĩa là từ khi chưa có chủ trương Phú Yên và Đắk Lắk sáp nhập, thì việc phát triển sản phẩm du lịch biển - rừng giữa hai địa phương đã được xem như một mô hình mẫu của liên kết phát triển vùng. Đây là xu hướng tất yếu trong bối cảnh khách du lịch ngày càng ưa chuộng trải nghiệm tổng hợp, đa dạng cảnh quan, khí hậu và văn hóa.

Căn cứ vào Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng Tây Nguyên và Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch vùng duyên hải Nam Trung Bộ đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, năm 2022, lãnh đạo UBND 6 tỉnh (Bình Định, Gia Lai, Đắk Lắk, Quảng Ngãi, Kon Tum và Phú Yên) đã thông nhất ký kết hợp tác phát triển du lịch, giai đoạn 2022-2027. Mục tiêu là phát huy tối đa tài nguyên du lịch của từng địa phương, khai thác nguồn lực hợp lý, tạo động lực phát triển du lịch, góp phần thúc đẩy KT-XH phát triển, giải quyết việc làm, cải

thiện đời sống cộng đồng dân cư các địa phương. Đồng thời hình thành các tour du lịch chung, mang đặc trưng riêng của mỗi địa phương, nhằm xây dựng thương hiệu chung; đẩy mạnh công tác xúc tiến, quảng bá, giới thiệu hình ảnh vùng đất, con người từng địa phương đến với du khách trong và ngoài nước nhằm mở rộng, phát triển thị trường.

Trong bối cảnh hiện nay, mối liên kết này thay đổi lớn khi hai địa phương về chung một nhà thì việc phát huy lợi thế biển - rừng để tạo nên những sản phẩm du lịch là điều hiển nhiên.

Ông Đặng Hồng Linh, Giám đốc Sở VH TT&DL cho hay: Những năm gần đây, ngành Du lịch Phú Yên và Đắk Lắk cùng các tỉnh trong khu vực duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên đã có sự hợp tác, nhằm phát huy thế mạnh đặc trưng của mỗi địa phương. Đơn cử như trong các hội chợ du lịch quốc tế tổ chức ở TP Hồ Chí Minh, Hà Nội, nhóm các tỉnh trong cụm liên kết xây dựng gian hàng chung để giới thiệu sản phẩm liên kết vùng “đại dương hòa với đại ngàn”.

Có thể nói, sự hợp tác phát triển du lịch giữa Phú Yên và Đắk Lắk đang mở ra nhiều cơ hội lớn, giúp khai thác hiệu quả tài nguyên du lịch của hai tỉnh. Việc tiếp tục đầu tư, đa dạng hóa sản phẩm du lịch và cải thiện hạ tầng sẽ giúp Phú Yên và Đắk Lắk mở ra một “trục du lịch biển - rừng” đặc sắc ở miền Trung - Tây Nguyên. Việc cụ thể hóa liên kết không chỉ giúp nâng cao năng lực cạnh tranh điểm đến, mà còn khẳng định vai trò trung tâm của liên vùng trong phát triển du lịch bền vững, trở thành thương hiệu du lịch hấp dẫn, nâng lên một tầm cao mới trong bản đồ du lịch Việt Nam. □

Du khách Đắk Lắk thích thú với slogan du lịch “Đi Phú Yên đi”. Ảnh: TRẦN QUỚI

Phú Yên có nhiều danh lam, thắng cảnh thu hút khách tham quan. *Trong ảnh:* Du khách chụp hình lưu niệm tại Mũi Điện - nơi đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền Việt Nam. *Ảnh: NGỌC THẮNG*

Đô thị Tuy Hòa đang phát triển từng ngày. *Ảnh: NGỌC THẮNG*

KTS HOÀNG XUÂN THƯỜNG

Phú Yên là tỉnh duyên hải Nam Trung Bộ, dân số hơn 1 triệu người, diện tích tự nhiên gần 5.026km², có núi rừng, đồng bằng, biển cả. Địa hình thấp dần từ Tây sang Đông, trên bản đồ Phú Yên tựa như lá cờ đang tung bay trên bờ biển Đông. Dưới góc nhìn đô thị học, những trụ cột của Phú Yên cần được quan tâm khai thác khi sáp nhập với tỉnh Đắk Lắk.

Điều kiện tự nhiên thuận lợi

Yếu tố biển là trụ cột mang tính bao quát. Với chiều dài bờ biển 189km, biển định hình nên không gian cho Phú Yên từ xưa tới nay. Dãy Trường Sơn hùng vĩ khi chạy vào đến Phú Yên; phía Bắc là núi Cù Mông như con rồng khổng lồ trườn ra biển; ở phía Nam núi Đá Bia hùng vĩ thuộc khối núi Đại Lãnh, như dấu chấm của dãy Trường Sơn sừng sững, hiên ngang vươn ra biển Đông, nơi đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền của Tổ quốc. Điều này làm cho bờ biển Phú Yên càng xinh đẹp và hấp dẫn.

Dọc bờ biển còn hoang sơ có nhiều đảo nhỏ, núi đồi, ruộng vườn cây lá xanh tươi bốn mùa. Với những bờ cát trắng trải dài, đôi khi lại cong như vàng trắng khuyết, có nhiều danh lam thắng cảnh nổi tiếng như gành Đá Đĩa, đầm Cù Mông, đầm Ô Loan, vịnh Xuân Đài, vịnh Vũng Rô...

Phú Yên có ngư trường rộng, nằm trong vùng đa dạng về thủy hải sản, tại các eo biển, cửa sông có nhiều làng biển lâu đời với nghề nuôi trồng, đánh bắt hải sản, như câu cá ngừ đại dương, nuôi tôm hùm, với lễ hội cầu ngư, hò bà trạo đậm nét văn hóa làng biển Nam Trung Bộ.

Như chúng ta biết, thế kỷ XXI, con người và các đô thị hướng về biển, khai thác tiềm năng kinh tế biển, nhất là du lịch nghỉ dưỡng biển đảo. Từ khi tái lập tỉnh (1989) đến nay, Phú Yên đã chú trọng đầu tư cho kinh

tế biển, các đô thị hướng biển, hướng sông. Biển Phú Yên đã xuất hiện trên bản đồ du lịch Việt Nam.

Phú Yên có 4 con sông lớn được phân bố đều khi đổ ra biển Đông, gồm sông Bàn Thạch ở TX Đông Hòa, sông Ba ở TP Tuy Hòa, sông Cái ở huyện Tuy An và sông Tam Giang ở TX Sông Cầu. Sông và các hồ đập đem lại sự trù phú cho các xóm làng, các đô thị ven sông. Các sông có nguồn nước ngọt và cát sạch. Nếu có kế hoạch khai thác hai nguồn tài nguyên quý giá này, quy hoạch khai thác quỹ đất ven sông sẽ nâng cao giá trị dòng sông.

Ngoài biển và sông, cánh đồng lúa Tuy Hòa từ lâu nổi tiếng cả nước, có hệ thống thủy nông Đồng Cam tự chảy do người Pháp khảo sát thiết kế và xây dựng. Đây được xem là mạch sống quê hương, như dòng sữa mẹ không bao giờ cạn, tưới cho 21.500ha, năng suất bình quân 70 tạ/ha, tổng sản lượng khoảng 300.000 tấn/năm. Với khí hậu nhiệt đới gió mùa, thuận lợi phát triển cây trồng vật nuôi, đây là nền móng vững chắc giữ ổn định lương thực và nâng cao giá trị kinh tế nông nghiệp.

Giao thông kết nối liên vùng

Giao thông và liên kết vùng là động lực, là nền móng quan trọng để Phú Yên phát triển. Phú Yên có đủ 4 loại phương tiện giao thông đối ngoại. Quốc lộ 1, với hầm Đèo Cả là cầu nối giữa hai KKT Nam Phú Yên với Bắc Khánh Hòa; hầm Cù Mông và quốc lộ 1D là nhịp cầu giao thoa về kinh tế, văn hóa, xã hội giữa 2 đô thị Sông Cầu và Quy Nhơn. Quốc lộ 19C từ Vân Canh (Bình Định) chạy vào Đồng Xuân, đi cao nguyên Vân Hòa, Sơn Hòa, Sông Hinh; đầu nối với quốc lộ 25 đi Gia

Lai và quốc lộ 29 đi Đắk Lắk. Đặc biệt tất cả các huyện, thị đều có giao thông đối ngoại. Tương lai gần còn có đường cao tốc Bắc Nam chạy qua.

Đường sắt Bắc - Nam với chiều dài gần 150km, qua 4 huyện, thị là TX Đông Hòa với 2 ga Hảo Sơn, Phú Hiệp; TP Tuy Hòa với 2 ga Đông Tác và Tuy Hòa; huyện Tuy An với 2 ga Hòa Đa và Chí Thạnh; huyện Đồng Xuân với ga La Hai. Mỗi ga đường sắt là cửa ngõ của đô thị, nơi giao lưu về kinh tế, văn hóa, là trạm trung chuyển hàng hóa giữa các phương tiện sắt - thủy - bộ với mọi miền đất nước. Tương lai có tuyến đường sắt cao tốc Bắc - Nam chạy qua Phú Yên và tuyến đường sắt từ ga Phú Hiệp (TX Đông Hòa) đi TP Buôn Ma Thuột (Đắk Lắk) dài 169km.

Thế kỷ XXI, con người và các đô thị hướng về biển, khai thác tiềm năng kinh tế biển, nhất là du lịch nghỉ dưỡng biển đảo. Từ khi tái lập tỉnh (1989) đến nay, Phú Yên đã chú trọng đầu tư cho kinh tế biển, các đô thị hướng biển, hướng sông.

Đường hàng không có Cảng hàng không Tuy Hòa, là sân bay quân sự được xây dựng năm 1960 ngay tại phường Phú Thạnh, cách trung tâm thành phố khoảng 4km, rất thuận lợi cho việc đi lại. Hiện nay, với 2 đường bay Tuy Hòa - Hà Nội, Tuy Hòa - TP Hồ Chí Minh và ngược lại, sân bay Tuy Hòa hiện đại, có đủ điều kiện để mở các đường bay quốc tế phục vụ trong tỉnh và vùng Tây Nguyên, là cửa ngõ thuận lợi để giao lưu, hợp tác về kinh tế, văn hóa trong nước và thế giới.

Giao thông đường thủy có cảng Vũng Rô. Là cảng nước sâu hơn 20m, kín gió cho tàu thuyền có trọng tải lớn

hơn 10.000 DVT ra vào dễ dàng, cảng Vũng Rô còn có kho xăng đầu với sức chứa 15.000m³, tiếp nhận được tàu trọng tải 5.000 DVT ra vào và làm hàng, cung cấp cho các tỉnh Tây Nguyên, Nam Trung Bộ. Tương lai có đường hầm từ ga Hảo Sơn qua đèo Cả đầu nối với cảng Vũng Rô, tạo nên mối giao thông liên hoàn sắt - thủy - bộ. Vịnh Vũng Rô và vịnh Xuân Đài còn là hai hải cảng quân sự lớn mang tầm cỡ quốc gia. Trong tương lai gần, cảng Bãi Góc, điểm đầu của quốc lộ 29, là cảng nước sâu đang được các nhà đầu tư quan tâm đầu tư xây dựng.

Hệ thống đô thị Phú Yên được phân bố khá đều, đến năm 2030 có 4 đô thị biển: Sông Cầu, Tuy An, Tuy Hòa và Đông Hòa; dọc quốc lộ 19 có 3 đô thị La Hai, Xuân Phước (Đồng Xuân), Vân Hòa (Sơn Hòa). Phía Bắc bờ sông Ba có đô thị Phú Hòa, Hòa Hội, Củng Sơn. Phía Nam sông Ba có đô thị Phú Thứ, Sơn Thành Đông, Hai Riêng và Tân Lập. Đến năm 2030, Phú Yên dự kiến có 13 đô thị, trong đó có 4 đô thị biển, 2 đô thị đồng bằng và 7 đô thị trung du miền núi. Dân số toàn tỉnh trên 1 triệu người, trong đó dân số đô thị dự kiến 60%. Về lao động chuyển dịch mạnh từ nông nghiệp sang dịch vụ và công nghiệp. Tại TP Tuy Hòa hôm nay có 2 trường đại học, 1 học viện ngân hàng, 3 trường cao đẳng; nơi đây còn là trung tâm văn hóa, giáo dục, nơi đào tạo nhân lực chất lượng cao cho miền Trung và Tây Nguyên.

Trên đây là vài nét luận bàn về một số trụ cột trong rất nhiều trụ cột nhằm quy hoạch xây dựng phát triển sau khi Phú Yên sáp nhập tỉnh Đắk Lắk. Phú Yên, miền đất thiên thời - địa lợi - nhân hòa đang phát triển mạnh bên bờ biển Đông. □

THÁI HÀ

Cảm nhận tình hình kinh tế còn khó khăn và tiềm ẩn nguy cơ khó lường, gần đây không ít người đã “làm quen” với việc thắt chặt chi tiêu, giảm mua sắm bằng nhiều cách...

Thay đổi để thích nghi

Trong bối cảnh kinh tế có nhiều biến động, tâm lý “thắt lưng buộc bụng” trở nên phổ biến trong cộng đồng. Người dân có xu hướng hạn chế mua sắm những mặt hàng không thiết yếu, trì hoãn các kế hoạch lớn như mua nhà, xe hoặc đầu tư. Thay vào đó, họ tập trung vào việc tiết kiệm, tích lũy tiền mặt để phòng ngừa rủi ro, ứng phó với những tình huống bất ngờ có thể xảy ra.

Chị Thanh Hảo (xã Hòa Tân Đông, TX Đông Hòa) chia sẻ: “Khi kinh tế ổn định, chúng ta dễ dàng đồng ý cho những khoản chi không cần thiết. Nhưng khi kinh tế khó khăn, mỗi đồng tiền kiếm được đều trở nên quý giá. Tôi có con gái đang học đại học nên việc cắt giảm chi phí không chỉ đơn giản là để tiết kiệm mà còn đảm bảo không ảnh hưởng đến việc học của con dù kinh tế có khó khăn hơn”.

Còn chị Bích Nhung, chủ một cửa hàng quần áo ở chợ Phường 7 (TP Tuy Hòa) chia sẻ rằng, chị đang tìm kiếm hướng kinh doanh khác khi nhận thấy công việc làm ăn thời gian gần đây không thuận lợi. Chị Nhung cho biết: “Mùa đông và mùa tết thường là thời điểm gian hàng tôi bán tốt nhất trong năm, nhưng năm vừa rồi doanh số vẫn rất thấp, doanh thu giảm mạnh. Hiện nay, nhiều người dù có tiền cũng không dám mua sắm dẫn đến lượng khách hàng giảm hẳn. Tôi cố gắng duy trì việc buôn bán cho đến hết tháng ba âm lịch năm nay, tuy nhiên nhận thấy tình hình không khả quan nên đã xả hết hàng, tạm thời đóng cửa”, chị Nhung bày tỏ.

Trên VnExpress, ở bài viết nói về việc thắt chặt chi tiêu khi kinh tế khó

Người đi chợ cân nhắc khi mua sắm tại chợ Phường 7, TP Tuy Hòa. Ảnh: THÁI HÀ

Thận trọng chi tiêu

TRƯỚC BIẾN ĐỘNG KINH TẾ

khăn, nhiều độc giả cho biết không còn dám chi tiêu mạnh tay như trước. Trong đó, độc giả Phoenix chia sẻ: “Sau năm 2021 mình học theo câu “chi tiêu tối thiểu, tích lũy tối đa” để ứng phó với những biến động của cuộc sống”. Dưới bình luận đó, bạn đọc trẻ có tên tài khoản Yngocquynh viết: “Em 2K1 (SN 2001) mà mấy nay xem biến động thuế quan cũng bỏ luôn thói quen mua sắm online như trước đây”.

Trong những câu chuyện thời sự, nhiều người lo xa về những tác động khó lường của kinh tế toàn cầu, tiềm ẩn những nguy cơ gây khó khăn trong cuộc sống. Dù không chắc chắn nhưng nhiều người lo lắng điều này sẽ ảnh hưởng ít nhiều đến công việc kinh doanh, mua bán của tất cả ngành nghề dẫn đến việc cạnh tranh ngày càng gay gắt, thậm chí bị đào thải khỏi thị trường... Dự báo khó khăn phía trước có thể xảy ra, nhiều gia đình quyết tâm thích nghi với lối sống tối giản gắn với tích góp tiền bạc trong khả năng để chuẩn bị cho những biến động trong thời gian tới.

Các chuyên gia cũng cho rằng, cắt giảm chi tiêu không có nghĩa là phải sống khổ sở, thiếu thốn. Điều quan trọng là phải biết cách quản lý tài chính một cách thông minh và đưa ra những quyết định sáng suốt để hướng đến mục tiêu cuối cùng là bảo vệ tài chính gia đình và đảm bảo một tương lai ổn định hơn.

“Liệu cơm gắp mắm”

Trước áp lực của giá cả tăng nhanh và những thay đổi trong công việc, nhiều gia đình đang buộc phải điều chỉnh lại kế hoạch chi tiêu để đảm bảo cuộc sống. Việc cắt giảm các khoản chi không cần thiết, “liệu cơm gắp mắm” được xem là giải pháp tối ưu trong bối cảnh chi phí sinh hoạt ngày một đắt đỏ.

Mấy tháng gần đây, hầu như thứ gì cũng lên giá nên chị Mỹ Dung ở TX Đông Hòa buộc phải cắt giảm nhiều khoản để cân đối chi tiêu. Theo đó, vợ chồng chị thống nhất giảm tối đa nhu cầu không cần thiết đối với người lớn như hạn chế mua sắm quần áo, mỹ phẩm, giày dép và cả vui chơi giải trí vào cuối tuần. “Như dịp lễ này, dù các con được nghỉ nhiều ngày nhưng gia đình tôi không đi du lịch xa như

thường lệ. Tôi cố gắng để dành được đồng nào hay đồng ấy vì việc buôn bán ở chợ của tôi không còn tốt như trước. Phần chồng tôi làm kế toán ở một doanh nghiệp tư nhân, thu nhập ổn định chứ không cao nên gia đình chỉ dám mua những mặt hàng thiết yếu”, chị Dung cho biết.

Sáng tạo trong cách tiết kiệm, chị Thanh (TP Tuy Hòa) cho biết đã giải thích cho con cái hiểu về tình hình kinh tế khó khăn, khuyến khích con tiết kiệm và chia sẻ. “Những đứa trẻ, dù còn nhỏ tuổi, cũng có thể góp phần vào việc tiết kiệm bằng cách tắt đèn khi ra khỏi phòng, không lãng phí đồ ăn thức uống hoặc tự giác giúp đỡ cha mẹ làm việc nhà. Sự sẻ chia và thấu hiểu giúp các thành viên trong gia đình gắn kết hơn, để cùng nhau vượt qua khó khăn”, chị Thanh cho biết.

Trước tình hình kinh tế có nhiều biến động, các chuyên gia kinh tế cho rằng, người dân nên lập kế hoạch chi tiêu hợp lý, ưu tiên những khoản cần thiết; tìm kiếm thêm nguồn thu nhập để tăng khả năng tài chính; cập nhật thông tin kinh tế một cách chọn lọc, tránh hoang mang. □

Mùa đi mót

BẢO HÀ

Lũ trẻ xóm tôi mót tất tần tật những gì có thể mót được. Chúng tôi mót khoai lang, khoai hạ, mía, dưa hấu và lúa sau mỗi vụ thu hoạch. Đó vừa là niềm vui, cũng vừa là một cách kiếm tiền để dành làm quỹ riêng và mua những món đồ nhỏ nhỏ mình thích...

Làng tôi ở bên này sông chỉ có lúa, khoai, nhưng bên kia sông là Nam Bình có mía, khoai hạ và dưa hấu. Mùa nào thức ấy, cứ hễ bên nào có thu hoạch là bọn tôi chơi chúng tôi lại xách một cái bao nhỏ và lên đường.

Bằng qua cánh đồng, băng qua

tường của lũ trẻ. Vì chẳng mấy chốc, đứa nào cũng sẽ được lưng lưng một bao khoai nhỏ.

Với túi khoai này, về nhà, má sẽ lựa những củ lớn để nấu một nồi khoai thật ngon. Những củ nhỏ, má cho gà vịt và tất nhiên, sẽ trả một chút tiền công nho nhỏ cho bọn trẻ vào mỗi cuối mùa.

Xong mùa khoai, chúng tôi còn đi mót lúa, mía và dưa hấu. Công việc này vất vả thì ít mà vui thì nhiều. Thi thoảng, những chủ ruộng rộng rãi còn cắt cho chúng tôi khi mớ lúa, khi thì cho hẳn vài cây mía thật to, ít trái dưa hấu nhỏ và gọi chúng tôi sang lán làm đường để quệt cho chúng tôi một ít đường non lên bánh tráng... khiến mặt mũi đứa nào cũng sáng bừng lên.

Thời gian trôi đi, bọn nhỏ ngày xưa mót khoai lớn lên mỗi người mỗi ngả, kẻ Nam người Bắc với bao bận bịu lo toan của cuộc sống. Đứa bạn thân của tôi giờ đã về làm dâu ở Hải Dương. Con cái chúng tôi cả ở phố lẫn ở quê, hết học ở trường, bầu bạn với sách vở xong rồi lại ôm riết những chiếc ti vi, điện thoại. Chúng không biết thế nào là cảm giác chân chạm vào bùn đất; tay trần bới đất tìm củ sắn, củ khoai.

Qua thời gian, cuộc sống đã có nhiều đổi thay. Từ một ngôi làng còn nghèo nàn, khó khăn, quê tôi chuyển mình lên thị xã. Cái nghèo khó trong quá khứ đã lùi xa. Dầu vậy, với một người con sinh ra và lớn lên ở làng, nỗi nhớ về ngày xưa vẫn cứ thiết tha như cái mệnh mông của đồng ruộng vậy! □

THÁM TỬ KIÊN: KỲ ÁN KHÔNG ĐẦU

- Tín hiệu vui cho dòng phim

TRÌNH THÁM VIỆT

Hai năm sau *Người vợ cuối cùng* không thật sự thành công như kỳ vọng, Victor Vũ quay trở lại với *Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu* vào cuối tháng 4 vừa qua. Sau chưa đầy 10 ngày công chiếu, bộ phim đã nhanh chóng cán mốc doanh thu trăm tỉ, đạt điểm hòa vốn và vẫn đang tiếp tục kéo khán giả ra rạp với hiệu ứng truyền miệng đa phần là tích cực của những khán giả đã trải nghiệm xem phim.

BÍCH DUYÊN

Được xem là bộ phim cổ trang, trinh thám, tâm lý, kinh dị đầu tiên của điện ảnh Việt, thành công của bộ phim là một tín hiệu vui, đánh dấu bước tiến đáng lưu ý của dòng phim này trong đời sống điện ảnh Việt Nam đương đại.

Án lồng trong án

Nội dung *Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu* tiếp nối sau các sự kiện trong *Người vợ cuối cùng*. Sau khi chồng bị bắt, Hai Mẫn (Đinh Ngọc Diệp) về quê với người cháu gái tên Nga (Đoàn Minh Anh). Song thời gian gần đây, người dân trong vùng phải chịu sự quấy phá của ác linh. Tám người bị ác linh ăn mất đầu, xác nổi trên sông. Một ngày kia, Nga đột ngột mất tích. Một chiếc hài của Nga được tìm thấy bên bờ sông. Phải chăng Nga là nạn nhân tiếp theo của ác linh mà người dân hay gọi là ma da? Hai Mẫn viết thư nhờ đến sự giúp đỡ của thám tử Kiên (Quốc Huy). Từ khi có sự xuất hiện của thám tử Kiên, những bí mật kinh hoàng dần được hé lộ.

Một số nhận xét của khán giả cho rằng cốt truyện, tình tiết phim có phần dễ đoán, làm cho trải nghiệm xem phim giảm đi ít nhiều sự hứng thú. Điều này cũng dễ hiểu, khi mà trình thám không phải là thế mạnh của văn học lẫn điện ảnh Việt. Lựa chọn trình thám cho dự án điện ảnh này có thể xem là một bước đi khá mạo hiểm của Victor Vũ, chưa kể khán giả Việt đã quá quen thuộc với các tác phẩm trình thám kinh điển của thế giới. Thử thách về mặt kịch bản - yếu tố quan trọng nhất quyết định sự thành bại của một tác phẩm điện ảnh - đã được vượt qua bằng một kịch bản có cốt truyện phức tạp nhưng chặt chẽ, logic, có thể thuyết phục được số đông khán giả.

Với kết cấu và cốt truyện án lồng trong án, triển khai vừa song song, vừa đan cài chặt chẽ án mất tích và án xác không đầu vào nhau, bộ phim đã tạo ra được sự phức tạp, kịch tính, gay cấn và bí ẩn vừa đủ để lôi cuốn phần lớn khán giả dõi theo hành trình phá án của thám tử Kiên một cách say mê. Không cố tình tạo sự bí ẩn quá đà, hé lộ các manh mối của vụ án một cách

từ tốn, bộ phim dường như còn mời gọi khán giả trải nghiệm hành trình làm thám tử của riêng mình, tham gia sâu vào câu chuyện và cảm thấy hứng thú hơn trong quá trình xem phim.

Thù chất chống thù

Lần theo từng manh mối, thám tử Kiên cùng “phụ tá” Hai Mẫn dần dần phát hiện ra chân tướng của sự thật. Khi các tội ác được đưa ra ánh sáng, chân dung các hung thủ cùng căn nguyên của tội ác cũng được hé lộ. Dù xuất phát từ nhiều động cơ khác nhau, song suy cho cùng, nguyên nhân cốt lõi, sâu xa nhất vẫn là lòng tham của con người. Vì tham, người ta sẵn sàng hủy hoại cuộc đời của kẻ khác. Và cũng vì muốn được sống sung sướng, có kẻ chấp nhận làm tay sai cho quỷ dữ. Án lồng trong án là bởi thù chồng chất thù - những mối thù truyền kiếp vì chưa được ánh sáng công lý soi xét thấu đáo và giải quyết triệt để.

Có thể nói, từ kỳ án không đầu, bộ phim đã vạch trần cái ác, lòng thù hận. Cái ác sẽ sinh ra cái ác. Nếu dùng cái ác để tiêu diệt cái ác, thì vòng quay tội lỗi, hận thù không bao giờ chấm dứt. Tác phẩm cũng là tiếng nói phê phán cho kẻ yếu, thể hiện khát khao công lý và công bằng cho mọi người. Ở một góc độ khác, bộ phim cũng đặt ra vấn đề về việc tuân thủ nguyên tắc hay linh hoạt, nhạy bén trong quá trình điều tra. Cứng nhắc đảm bảo sự chặt chẽ trong quy trình, song có thể bỏ lỡ những thời điểm quan trọng, nhất là khi tính mạng của nạn nhân đang trong tình thế ngàn cân treo sợi tóc. Lựa chọn nào thì tốt hơn? Đó thật sự là một nan đề với những người thực thi công lý như thám tử Kiên.

Nhìn chung, cách lý giải nguồn gốc cái ác không mang tính đột phá, mới mẻ, đi vào những ngóc ngách sâu thẳm đầy phức tạp của tâm lý con người khiến cho việc giải thích động cơ gây án không thật sự ấn tượng, bất ngờ để làm hài lòng những khán giả khó tính. Mặc dù vậy, việc chạm đến vấn đề muôn thuở là cái ác, mối quan hệ giữa lòng tham và cái ác, bộ phim vẫn khiến người xem suy tư và được “thanh lọc” để biết cảnh giác với cái ác luôn có

Poster phim “Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu”. Ảnh: Internet

nguy cơ hình thành và hiện diện bên trong lẫn bên ngoài mỗi người.

Điểm cộng của sự vừa đủ

Về mặt hình ảnh, *Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu* tiếp tục cho thấy phong cách làm phim duy mỹ của Victor Vũ. Cảnh sắc non nước Cao Bằng, Tuyên Quang trong phim hiện ra thật hùng vĩ, khoáng đạt, tuyệt đẹp khi được quay đại cảnh. Phục trang và hóa trang của diễn

Việc viết tiếp câu chuyện từ *Người vợ cuối cùng*, kết thúc lại mở ra một câu chuyện chưa được giải quyết xong xuôi, hứa hẹn một sự tiếp nối trong tương lai của bộ phim này được khán giả kỳ vọng về một series phim phá án, trình thám cổ trang mang đậm màu sắc Việt của Victor Vũ.

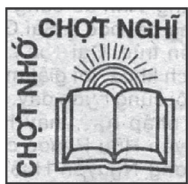
viên cho thấy sự đầu tư cẩn thận, tỉ mỉ với nước vãi in màu thời gian, màu vãi hài hòa với bối cảnh và nhân vật, với phần tạo hình kinh dị kỹ lưỡng. Phần xử lý ánh sáng và màu sắc khá tốt khi không quá lạm dụng bóng tối u ám, ma mị, huyền bí, gây nặng nề và ức chế nơi người xem, đồng thời vẫn có những thước phim tươi sáng, rực rỡ làm dịu mắt lẫn tâm lý xem phim của khán giả. Những cú dọa bất ngờ không quá nhiều, hợp lý và vừa đủ để tạo ra hiệu ứng thị giác, dẫn đến sự sợ hãi nhưng không quá ám ảnh cho người xem.

Bộ phim cũng ghi dấu sự đột phá về mặt diễn xuất của diễn viên trẻ Quốc Huy trong vai thám tử Kiên. Anh đã lột tả được khí chất của một mệnh quan triều đình luôn thượng tôn pháp luật, thông minh tài trí, đỉnh đạc đường hoàng nhưng không lạnh lùng mà giàu lòng trắc ẩn, thi thoảng lại hài hước, trẻ trung. Bên cạnh Quốc Huy, phần diễn

xuất của các diễn viên khác cũng khá tròn trịa, ngay cả với diễn viên trẻ 17 tuổi Đoàn Minh Anh vai Nga. Có thể nói, đạo diễn đã chọn đúng vai cho từng diễn viên, và họ đã tỏa sáng với vai diễn của mình, dù là vai chính hay vai phụ, tạo nên một tổng thể diễn xuất đồng đều đáng được khen ngợi.

Victor Vũ cũng chứng tỏ khả năng của mình khi kết hợp nhiều thể loại trong phim. Các yếu tố tâm linh, kinh dị, tâm lý, trinh thám và cả hài hước đều xuất hiện với liều lượng vừa phải, vừa hỗ trợ vừa làm nổi bật lẫn nhau. Huyền thoại về ma da đã khiến cho màu sắc trinh thám thêm khó đoán, mơ hồ. Các màn đấu trí làm cho phim thêm kịch tính và sâu sắc. Những mảng miếng hài hước, bất ngờ và duyên dáng giúp mềm hóa, giảm độ căng thẳng của vụ án và tạo được “quãng nghỉ” cần thiết. Sự tiết chế, vừa đủ của các yếu tố thật sự làm cho bộ phim tuy đa dạng về sắc thái nhưng không hề làm khán giả bội thực và khó chịu.

Thành công của *Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu* cho thấy Victor Vũ vẫn là một cái tên có tính bảo chứng cho chất lượng sản phẩm, ngay cả khi anh từng có một số bước lùi với những bộ phim không tạo được cơn sốt phòng vé. Việc viết tiếp câu chuyện từ *Người vợ cuối cùng*, kết thúc lại mở ra một câu chuyện chưa được giải quyết xong xuôi, hứa hẹn một sự tiếp nối trong tương lai của bộ phim này được khán giả kỳ vọng về một series phim phá án, trình thám cổ trang mang đậm màu sắc Việt của Victor Vũ. Còn hiện tại, *Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu* vẫn đang tiếp tục là một lựa chọn của nhiều khán giả khi ra rạp, ngay cả với các suất chiếu muộn vào cuối ngày. □

Mẹ và mùa gặt

Y NGUYỄN

Nhà làm tổng cộng được sáu sào lúa nước. Con đông, lại chẳng có thu nhập thêm nào khác ngoài mấy con bò cõ, con heo thịt trong chuồng với lũ gà choai nên nguồn sống của cả gia đình chủ yếu trông vào mùa gặt. Tất cả ngó chừng vô mấy hột lúa, mẹ hay nói vậy. Nghề nông chủ yếu lấy công làm lời, thêm một câu cửa miệng của mẹ. Công làm ruộng cần nhiều nhất vào mùa gặt nên ngoài gặt ruộng nhà, ai giỏi giang có thể bươn đi gặt thuê. Sợ không đủ sức làm chứ không lo hết việc.

Khi lúa bắt đầu cúi, những gié lúa chớm ngả vàng mẹ sẽ nhắc ba đi thăm ruộng thường xuyên; canh lúa chín gặt ngay kéo mưa mùa hè kèm gió to xô lúa ngã. Mẹ dặn ba phải áng chừng thời gian lúa chín, định trước ngày gặt để mẹ cũng chủ động sắp xếp nhận công đi gặt thuê hoặc gặt vắn công cho bà con. Nói gọn, bước sang mùa gặt mẹ chẳng có ngày nào rảnh. Gặt đồng ngoài. Gặt đồng trong. Ngót việc gần thì xa hơn có ai kêu mẹ cũng tất tả xách liềm vác giống đi luôn...

Gặt lúa thuê đồng xa phải thức dậy từ khuya, ăn cơm nguội lót dạ rồi mới đi. Thường người gặt thuê chỉ làm một buổi sáng xong ruộng, chiều nghỉ dưỡng sức nhưng nếu có người thuê gặt chiều mẹ cũng sẽ nhận luôn: sáng gặt cho chủ này chiều qua gặt tiếp cho chủ khác! Người khác đi gặt thuê chỉ mang mỗi cái liềm, riêng mẹ quấy thêm đôi giồng gánh. Xong việc trên đường về tạt ngang chỗ máy

tuốt lúa xin gánh rom tươi về cho bò. Mẹ nói: rom tươi ngon ngọt, hết mùa đào đâu ra? Chịu khó chút cho lũ bò có miếng ngon... “Tranh thủ” thêm thôi, chứ trước mùa gặt mẹ đã nhanh chân đi gặt các chủ ruộng quen không nuôi bò hỏi xin rom. Bây giờ rom người ta bán, chứ ngày xưa, nếu không nuôi bò, rom gặt lên chủ ruộng sẽ hào phóng cho không. Nói vậy nhưng mẹ cũng cư xử rất hiểu chuyện: trả ơn người cho rom mùa sau mẹ sẽ thu xếp gặt giúp họ vài ba buổi. Cũng có thể phụ phơi lúa hay dọn rạ giùm...

Bữa nào khỏe, gặt ban ngày xong đêm xuống mẹ còn ra sân kho giữ rom kiểm lúa sót. Không rom thì chịu khó rê đồng lúa lép hoặc quét lại quét đi mấy cái sân phơi lát gạch, nhật nhật kỳ hết những “hạt vàng” lộn đất cát trộn sâu trong các kẽ gạch. Thấy ít vậy nhưng gom góp hết mùa cũng được cả bao lúa lừng, lúa đất (lúa nửa lép, lẫn đất cát). Xem bộ mẹ mãn nguyện lắm. Mẹ kêu: có cái ăn cho lũ gà vịt được gần tháng, đỡ tốn lúa (trong) bồ...

Bây giờ mùa gặt tới, máy liên hợp chạy rẹt rẹt chưa đến tuần đã sạch đồng, chà bù ngày xưa gặt đập thủ công kéo rê hàng tháng! Nói thật, tôi dân “gốc rạ” chính tông nhưng rất sợ mùa gặt. Công việc nhọc nhằn thì chớ còn bụi lúa gây xót, ngứa. Có lần tôi buột miệng cảm râm: mong cho mau hết mùa mà sao lúa ngoài đồng còn miết... Mẹ nghe, trả lời tỉnh bơ: Tao trông cho nó còn miết mà không được. Làm nông có lúa gặt hoài là nhất đó con... □

ĐỨC TUẤN

“Tôi thấy trẻ em nhiều nước được học các môn nghệ thuật từ rất sớm. Học như chơi, một cách nhẹ nhàng, vui vẻ nhưng bài bản. Điều cốt lõi là kiến thức nghệ thuật khơi gợi khả năng cảm thụ cái đẹp, từ đó góp phần thể hiện năng lực cá nhân từng trẻ”, Phan Ngọc Thùy Dương - chủ cơ sở dạy mỹ thuật Chạm Nhiên chia sẻ.

Chạm Nhiên dưới chân núi Nhạn

Cơ sở dạy mỹ thuật Chạm Nhiên nằm kề lối rẽ lên danh thắng núi Nhạn. Nhiều du khách ghé thăm phòng triển lãm “Những bông hoa nhỏ”, mê mải quên cả giờ theo đoàn lên tháp Nhạn. Một số du khách trân trọng mua những bức tranh đầy cảm xúc của các họa sĩ nhí trong triển lãm.

Triển lãm “Những bông hoa nhỏ” của cơ sở mỹ thuật Chạm Nhiên diễn ra từ ngày 1/2-28/2 tại cơ sở Chạm Nhiên (90 Lê Trung Kiên, TP Tuy Hòa), với sự góp tranh của trên 30 cây cọ nhí đang theo lớp vẽ của họa sĩ Phan Ngọc Thùy Dương. Cơ sở dạy mỹ thuật Chạm Nhiên xuất hiện ở TP Tuy Hòa từ tháng 10/2024.

Phan Ngọc Thùy Dương sinh năm 1995, quê phường Phú Đông, TP Tuy Hòa. Mê vẽ từ nhỏ, Dương tham gia học vẽ tại Nhà thiếu nhi Phú Yên (nay là Trung tâm Hoạt động thanh thiếu nhi Phú Yên), và mơ ước trở thành cô giáo dạy vẽ. Ngày đi học, Dương từng đoạt giải nhì cuộc thi vẽ tranh vì hòa bình hữu nghị Hàn - Việt (2002), giải ba cuộc thi “Thiết kế huy chương” do Viện Hàn lâm Kiến trúc Pháp - Việt tổ chức (2017)... Tốt nghiệp THPT, Thùy Dương học ngành Thiết kế đồ họa tại Trường đại học Kiến trúc TP Hồ Chí Minh. Năm 2019, cô khăn gói sang Pháp du học, nâng cao chuyên môn tại Trường đại học Strasbourg (Université de Strasbourg). Đến năm 2020, đại dịch COVID-19 bùng lên, cô quyết định ở lại Phú Yên làm việc, không sang Pháp học tiếp nữa. Và mơ ước làm cô giáo dạy vẽ lại trở dậy. Thùy Dương mua thêm giá vẽ, cọ, màu; sửa sang phòng ốc; lên chương trình giảng dạy; thông báo chiêu sinh tại nhà ở phường Phú Đông.

“Tôi thấy trẻ em nhiều nước được học các môn nghệ thuật từ rất sớm. Học như chơi, một cách nhẹ nhàng, vui vẻ nhưng bài bản. Điều cốt lõi là kiến thức nghệ thuật khơi gợi khả năng cảm thụ cái đẹp, khám phá bản thân ở mỗi trẻ, từ đó góp phần thể hiện năng lực cá nhân từng trẻ”, Thùy Dương chia sẻ.

Giới thiệu văn hóa Phật giáo Việt Nam từ góc độ ngôn ngữ, pháp phục, kiến trúc, di sản

Triển lãm Văn hóa Phật giáo đang diễn ra tại Học viện Phật giáo Việt Nam (huyện Bình Chánh, TP Hồ Chí Minh). Đây là hoạt động trong khuôn khổ Đại lễ Vesak Liên Hợp Quốc 2025.

Triển lãm giới thiệu những nét khái quát về văn hóa Phật giáo Việt Nam trên các khía cạnh ngôn ngữ, pháp phục, kiến trúc, di sản, qua đó thể hiện sự phong phú, đa dạng của văn hóa Phật giáo Việt Nam. Đặc biệt, đây là lần đầu tiên mô hình 87 bảo vật quốc gia của Phật giáo Việt Nam được công bố tới đại chúng.

Một số bảo vật được phục dựng công phu như tượng Phật A Di Đà chùa Phật Tích, ba pho tượng Phật Tam thế chùa Linh Ứng... Những bảo vật đại diện cho các thời kỳ du nhập, hình thành và phát triển của Phật giáo Việt Nam, cùng hệ thống hình ảnh, tư liệu và trích đoạn giới thiệu về giá trị bảo vật quốc gia liên quan đến Phật giáo đang được lưu giữ tại các bảo tàng, tự viện, di tích lớn trên cả nước.

Ngoài ra, tại sự kiện, ban tổ chức cũng bố trí không gian trà đạo cạnh không gian trưng bày bảo vật để du khách tìm hiểu về văn hóa trà Việt Nam.

Không gian triển lãm trưng bày “Văn hóa Phật giáo Việt Nam” tại Đại lễ Vesak 2025 là một điểm nhấn đặc biệt, mang ý nghĩa tôn vinh những giá trị lịch sử, văn hóa và tâm linh của Phật giáo Việt Nam qua hàng nghìn năm hình thành và phát triển.

Nổi bật tại không gian triển lãm là hình ảnh trưng bày các sản phẩm nhạc cụ truyền thống, trà đạo, pháp phục, kinh sách, mộc bản, sắc phong, tranh ảnh... Mỗi không gian trưng bày không chỉ

Các đại biểu tham quan không gian triển lãm trưng bày “Văn hóa Phật giáo Việt Nam”. Nguồn: NLD

mang giá trị thẩm mỹ mà còn hàm chứa tâm hồn, phong tục và bản sắc dân tộc. Không gian trưng bày góp phần khơi dậy tình yêu quê hương, gìn giữ nét đẹp văn hóa cổ truyền và tăng cường kết nối tinh thần Phật pháp trong đời sống hiện đại.

Hòa thượng Thích Bửu Chánh, Phó Tổng thư ký Ủy ban tổ chức Vesak Liên Hợp Quốc 2025, Phó Viện trưởng Học viện Phật giáo Việt Nam tại TP Hồ Chí Minh, cho biết thông qua triển lãm, ban tổ chức mong muốn đem đến cái nhìn sâu sắc hơn về sự phong phú, lâu đời và giá trị bền vững của Phật giáo Việt Nam - không chỉ trong lĩnh vực tôn giáo mà còn trong suốt tiến trình hình thành bản sắc văn hóa dân tộc. Đây cũng là dịp để khơi dậy tình yêu quê hương, lòng tôn kính với các bậc tiền nhân và nâng cao ý thức gìn giữ, bảo tồn di sản văn hóa Phật giáo trong dòng chảy văn minh hiện đại. (Theo NLD)

Sách mới Gốm Quảng Đức

Nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng vừa ra mắt công trình sưu tầm *Gốm Quảng Đức Phú Yên* (NXB Hội Nhà văn). Sách 100 trang, khổ 14,5x20,5cm, gồm 3 chương: *Sơ lược về gốm gốm Quảng Đức và Di sản văn hóa tiêu biểu của Phú Yên*, *Độc đáo gốm Quảng Đức* và *Độc đáo gốm Quảng Đức*. Chương II cho thấy sự độc đáo của gốm Quảng Đức, từ làng nghề, nguyên - nhiên liệu đến men màu, cách làm đất -

Phản phụ lục có nhiều bài viết chuyên sâu về gốm sứ Quảng Đức nói riêng: *Có một dòng chảy gốm sứ Nam Trung Bộ* (TS Trần Đức Anh Sơn, nguyên Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam), *Con đường gốm sứ trên biển Đông* (nhà báo - Trần Thanh Hưng), *Điều khắc gốm đất nung phát hiện tại Quảng Đức* (TS Lê Đình Phụng, Viện Khảo cổ học), *Xác định tuổi gốm sứ Quảng Đức* (ThS Huỳnh Kỳ Hạnh, Phó Viện trưởng Viện Vật lý tại Nha Trang), *Đi tìm lò gốm xưa* (nhà nghiên cứu Nguyễn Thượng Hỷ)... Cuối sách có mã QR, độc giả dùng điện thoại quét để xem chương trình *Khám phá Việt Nam* sản xuất, phát sóng ngày 29/7/2023, chủ đề: Độc đáo gốm Quảng Đức.

Theo nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng, cuốn sách *Gốm Quảng Đức Phú Yên* được thực hiện với mong muốn tiếp tục giúp công chúng, nghiên cứu gốm sứ trong và ngoài nước có thêm thông tin về các dòng gốm ở Nam Trung Bộ, trong đó có dòng gốm Quảng Đức.

Cô gái ươm mầm những bông hoa nhỏ

Phan Ngọc Thùy Dương tại cơ sở Chạm Nhiên. Ảnh: ĐỨC TUẤN

Tôi chọn quê nhà Phú Yên. Tôi mong muốn đem những kiến thức và kinh nghiệm của mình để giúp trẻ em quê nhà tiếp cận hội họa một cách bài bản.

Phan Ngọc Thùy Dương

Về nguyên nhân chọn lập nghiệp tại Phú Yên, Thùy Dương bày tỏ: “Thực ra, lúc học ở TP Hồ Chí Minh, tôi cũng đã đi dạy vẽ. Khi quyết định không sang Pháp nữa, tôi cũng dễ có việc làm tại các tỉnh thành phía Nam. Nhưng tôi chọn quê nhà Phú Yên. Tôi mong muốn đem những kiến thức và kinh nghiệm của mình để giúp trẻ em quê nhà tiếp cận hội họa một cách bài bản”.

Cánh cửa nghệ thuật

Quan sát lớp dạy vẽ ở Chạm Nhiên, tôi cảm thấy vui lây. Những nét cười tươi rói, hào hứng với từng ô màu, đường cọ. Các em học ở đây đều được cô Dương “bao căng” trang bị đầy đủ giấy, màu, cọ, giá vẽ... Có em thao tác như chơi mà nét vẽ rất “ngọt”, từng hình khối hiện lên sinh động, ấn tượng. Các em

vừa tạo hình trên giấy vừa cười nói rôm rả, vô tư. Lịch học ở đây còn có nhiều chuyến đi tham quan bảo tàng, di tích, thắng cảnh; vẽ ngoài bãi biển, trên núi, dưới đồng...

Một chú bé vừa vẽ vừa nói với tôi: “Con học lớp 3, theo lớp vẽ cô Dương 4 tháng rồi. Con vẽ tranh giấy, tranh vải, vẽ trên chén đĩa... đều được. Con thích lắm! Má con nói, chừng nào cô Dương còn dạy vẽ thì má còn cho hai chị em con theo học”. Một bà mẹ đến đón con, cho biết: “Con tôi đến đây học vẽ hai buổi cuối tuần. Cháu vui cười suốt từ khi đi học vẽ ở đây. Mỗi lần buộc phải nghỉ một buổi học vẽ là nó buồn”.

Tôi ái ngại khi biết chi phí thuê cơ sở Chạm Nhiên khá cao. Thế nhưng Thùy Dương điềm tĩnh: “Em vẫn đang làm thiết kế đồ họa từ xa cho các đối tác ở TP Hồ Chí Minh, đồng thời “nuôi dưỡng” và phát triển các lớp vẽ, nhuộm vải, dạy yoga. Em có chứng chỉ huấn luyện viên yoga từ năm 2020”.

Hôm sau, tôi ghé lớp vẽ dành cho người lớn tại Chạm Nhiên. Chị Thư, một học viên của lớp, cho biết: “Mình thích vẽ lâu rồi mà nay mới có cơ hội học vẽ bài bản. Chỉ cần Dương hướng dẫn vài bước là mình vẽ được ngay. Mình rất thích không gian thư giãn, chữa lành thông qua nghệ thuật, thiên nhiên và yoga ở Chạm Nhiên”.

Họa sĩ Trần Trường (Chi hội Mỹ thuật, Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên) nhận xét: “Cách truyền thụ mỹ thuật của Thùy Dương rất mới mẻ. Cô không nhằm “luyện gã”, “làm sang” học viên nhỏ tuổi để chiều lòng cha mẹ các em. Chẳng những gợi mở kỹ năng, việc “bôi màu, tạo dáng” trong mỹ thuật được cô triển khai linh hoạt trên nhiều chất liệu. Điều này tạo sự hứng thú, phát huy sức sáng tạo của các em. Theo tôi biết, có em biểu hiện trầm cảm thì đã trở nên hoạt bát khi đi học vẽ ở đây. Hiện tôi đang cùng một số anh em họa sĩ tìm cách hỗ trợ để hoạt động của cơ sở Chạm Nhiên thêm phong phú, hiệu quả”. □

ng Đức Phú Yên

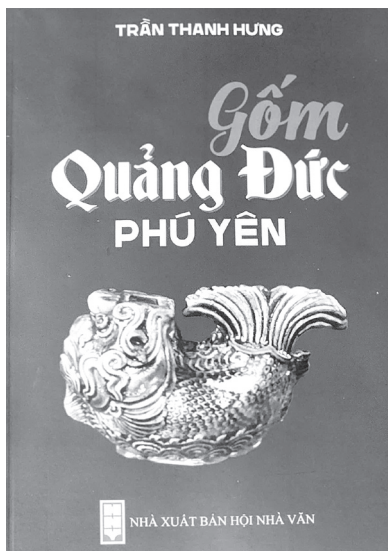
ình nghiên
h dày hơn
óm sứ, Chế
Yên, trong
không gian
tạo hình...
nói chung,
u Trung Bộ
thuật cung
biên kịch
i Phú Yên
ổ vật bằng
ân viện Kỹ
n cứu, họa
ng camera
m do VTV
quảng Đức.

đã thất truyền - một di sản văn hóa tiêu biểu trên quê hương Phú Yên. Đây là cuốn sách thứ ba của nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng và là cuốn sách thứ hai về gốm do anh thực hiện, sau cuốn *Gốm Nam Trung Bộ* thực hiện cùng nhà nghiên cứu Nguyễn Đình Chúc, ra mắt vào năm 2021, được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam trao giải nhì B (không có giải nhất).

Nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng sinh năm 1969, quê ở xã An Nghiệp, huyện Tuy An, hội viên Hội Nhà báo Việt Nam, Hội Điện ảnh Việt Nam, Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam. Là một nhà báo - biên kịch - đạo diễn giỏi nghề và đầy đam mê, anh đã được trao một số huy chương vàng, huy chương bạc, bằng khen từ các liên hoan Truyền hình toàn quốc, liên hoan Truyền hình toàn quân, liên hoan Điện ảnh và Truyền hình Thể thao quốc tế, liên hoan Phim môi trường toàn quốc; đoạt nhiều giải thưởng cao tại các cuộc thi sáng tác kịch bản phim do Cục Điện ảnh tổ chức, giải thưởng của Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam, Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Phú Yên, giải báo chí quốc gia...

Nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng từng giữ cương vị Phó Giám đốc VTV Phú Yên, Phó Giám đốc VTV Nha Trang, Giám đốc Sở TT&TT, Phó Trưởng ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, hiện là Phó Trưởng ban trực Ban Tuyên giáo và Dân vận Tỉnh ủy.

YÊN LAN

Công trình nghiên cứu Gốm Quảng Đức Phú Yên của nhà báo - biên kịch Trần Thanh Hưng. Ảnh: CTV

Quê hương biết mấy tự hào

DIỄM PHÚC

Một thời lửa đạn mưa bom
Con đường ra trận một chòm sao rơi
Giàn trún lặng chẳng buồn lời
Băng rừng vượt núi ai ơi quân gi

Đêm ngày nào có sá chi
Lãng quên cả tuổi xuân thì khi nao
Vui thay gió khê thì thảo
Hoa rừng tỏa ngát xuyên xao ngô hồn

Khung chiều tím biếc hoàng hôn
Nhấp nhô sóng cuộn đổ dồn quân đi
Lòng tin ý chí kiên trì
Thù nhà nợ nước khắc ghi không mờ

Đong đầy chờ nặng ước mơ
Ấm no hạnh phúc bến bờ tương lai
Trường Sơn mấy quãng đường dài
Dân an quốc thái một mai đợi chờ

Dạt dào như những vần thơ
Ấm no hạnh phúc bây giờ là đây
Chung lòng, chung sức coi đây
Bắc Nam kết bện sum vầy xuyên xao

Quê hương biết mấy tự hào
Mừng ngày thắng lợi xuân nao khai hoàn
Ngậm ngùi cánh mỏng hoa xoan
Hoa lòng chiến sĩ vẹn toàn nghĩa ân...!

Quê ta mùa gặt

NGUYỄN BÁ THUYẾT

Mùa về đang nắng trưa hè
Lúa đã chín rộ tiếng ve giăng tràn
Sáo diều vi vút ngân vang
Nhà nông rải đồng lúa vàng ra khoe

Lúa đầy sân, phủ lên hè
Vàng nồng, tràn thúng thỏa thuê hội mùa
Trắng vàng lồng lộng nên thơ
Củ khoai, chén nước mẹ vừa rót ra

Rơm theo từ ruộng về nhà
Bờ ao giàn mướp nở hoa kín vườn
Lúa vàng thơm vị nắng sương
Mồ hôi, công sức dặm trường người dân

Đàn gà núp bóng cuối sân
Căng điều uốn ngực nghỉ chân no mồi
Chủ vàng vui sướng giỡn chơi
Nắng chang, nắng đúc đỏ ngời vườn hoa

Ai về mùa gặt quê ta
Ấm no, hạnh phúc, đậm đà tình quê
Thương cha, nhớ mẹ bọn bề
Niềm vui thắng trận, mừng quê... được mùa!

TƯƠNG LAI

Mỗi khi đến tháng năm, bà Lan lại khăn gói lên Điện Biên, về lại nơi từng chứng kiến những ngày tháng oanh liệt nhất của cuộc đời bà và đồng đội năm xưa. Không ai đi cùng, chỉ có ký ức và một tấm lòng không nguôi nhớ thương.

Trời Điện Biên tháng năm trong xanh như chưa từng nhuộm khói lửa. Đứng giữa cánh đồng Mường Thanh, bà Lan lặng lẽ nhìn về phía xa - nơi những dãy núi trùng điệp như đang thì thầm điều gì đó với thời gian. Trong tay bà là bức ảnh cũ đã úa màu, ảnh chụp một tiểu đội năm người, khuôn mặt trẻ trung nhưng rắn rỏi. Người đứng giữa là ông Hải - một chiến sĩ đã ngã xuống trong chiến dịch Điện Biên Phủ năm ấy. Nhắc đến Điện Biên Phủ, ánh mắt bà lại sáng lên, vừa tự hào vừa đau đáu.

Năm 1954, Lan vừa tốt nghiệp trường y tá, tình nguyện theo đoàn quân đi chiến dịch. Cô gái nhỏ xinh xắn, nước da trắng hồng, đôi mắt lúc nào cũng long lanh nhiệt huyết. Điện Biên Phủ - cái tên chỉ mới nghe qua đã nặng trĩu trong lòng. Lan rung rung tạm biệt mẹ, rồi theo đoàn quân đi vào chiến dịch lịch sử, mang theo trái tim nồng nàn tuổi đôi mươi và cả những ước mơ giản dị của một cô gái làng quê. Mẹ Lan dặn: “Đi mạnh giỏi nghe con, nước nhà chờ!”.

Những ngày hành quân gian khổ qua rừng, vượt núi, bà vẫn nhớ như in từng chiếc lá rừng ướt sũng sương, từng đêm nằm co ro dưới hầm tránh pháo, từng tiếng hô xung phong vang vọng giữa khói đạn mịt mù. Cái lạnh cắt da của núi rừng Tây Bắc và những cơn mưa dầm dề không làm Lan và những người lính trẻ chùn bước. Ngày ngày, họ đào hầm hào, vận chuyển đạn được bằng tay, bằng đôi vai gầy guộc. Ban ngày, tránh máy bay trinh sát. Ban đêm, dưới ánh trăng, họ lặng lẽ cày xới đất đá, tiến gần hơn tới lòng địch.

Điện Biên khi ấy là một thung lũng lớn, quanh co giữa núi rừng hiểm trở. Thực dân Pháp đồn trú ở đây, xây dựng một tập đoàn cứ điểm kiên cố, chia thành nhiều khu vực với hàng trăm lô cốt, bãi mìn, dây thép gai giăng kín. Bộ đội ta, phần lớn là những chàng nông dân chân đất phải đối mặt với sức mạnh hỏa lực vượt trội của địch. Bà Lan gặp ông Hải trong một lần tiểu đội của ông bị trúng pháo khi đang đào hầm bao vây cứ điểm. Ông Hải bị mảnh đạn sượt qua vai, máu chảy đầm đìa. Khi Lan đỡ ông vào trạm y tế dã chiến, ánh mắt ông đau đáu đón nhưng vẫn rực lửa quyết tâm. Sau lần ấy, hai người dần quen nhau qua những lần Lan mang thuốc, dọn băng, chuyện trò đôi câu khi rảnh. Trong mắt đồng đội, Hải là người gan dạ, kiêu hãnh, luôn xung phong đi trước trong mọi trận đánh. Còn với Lan, ông là chốn bình yên giữa những ngày đạn bom khốc liệt.

Từ hôm đó, mỗi lần có việc

Minh họa: PV

Ký ức ĐIỆN BIÊN

xuống lán y tế, Hải đều kiểm soát chuyện với cô y tá nhỏ. Họ kể cho nhau nghe về quê nhà, về những cánh đồng lúa bát ngát, những mùa gặt vàng ươm và cả những giấc mơ sau chiến tranh.

Một buổi tối, khi mặt đất còn vang tiếng ầm ầm của pháo binh, Hải khẽ nắm lấy tay Lan.

- Lan này... Khi nào hết chiến tranh, mình về quê, anh sẽ xin cưới em nhé!

Lan cúi đầu, má đỏ bừng như ánh lửa bên bếp củi.

- Em... em cũng chỉ mong được bên anh mãi.

Hải được phân vào Tiểu đội 2, Đại đội 136, Trung đoàn 174 với nhiệm vụ đánh cứ điểm Đồi A1, một trong những vị trí hiểm yếu bậc nhất. Chiếm được A1 là mở đường cho chiến thắng. Cuộc chiến giành giật từng mét đất bắt đầu. Ban ngày pháo bắn dữ dội, ban đêm đào hào, cắt rào, luồn sâu tiếp cận địch. Mỗi bước tiến là đối mặt với cái chết rình rập. Bom pháo, súng đạn, mìn nổ chậm..., tất cả đều là tử thần. Một tối đầu tháng năm, sau khi nhận được tin sẽ tổng công kích vào ngày 7, Hải lặng lẽ đưa cho Lan một mảnh giấy gấp gọn - là mấy dòng Hải viết vội: “Nếu anh không trở về, em đừng khóc. Hãy sống thật vui, thật lâu. Chiến thắng rồi, đất nước sẽ hồi sinh, em cũng phải sống để thấy điều ấy”. Lan nghẹn ngào xúc động, không nói nên lời.

Rồi ngày ấy cũng đến. Đêm 6/5/1954, trận quyết chiến Đồi A1 bùng nổ. Bộ đội ta đánh từ giao thông hào, từng tổ cầm tử mang bọc phá lao vào lô cốt địch. Mùi thuốc súng, mùi đất ướt hòa cùng mùi máu. Lan sốt ruột đứng ngồi không yên trong lán cứu thương. Tin báo từ chỉ huy: Đại đội của Hải được giao nhiệm vụ đột phá cửa hầm địch. Pháo địch bắn như

vãi trấu.

Nửa đêm, một nhóm thương binh được khiêng về, máu nhuộm đỏ cánh. Lan lao đến, vừa sơ cứu vừa dò hỏi.

- Anh Hải đâu? Anh bộ đội Hải đâu?

Không ai trả lời. Chỉ có những ánh mắt lảng tránh, những cái lắc đầu nặng nề.

Đến gần sáng, một người lính trẻ mặt mũi lấm lem bùn đất ôm một chiếc ba lô rách nát về, trao cho Lan.

- Chị Lan... Anh Hải... anh ấy hy sinh rồi.

Lan chết lặng. Chiếc ba lô nặng trĩu trên tay, ôm chặt vào ngực, nức nở. Tiếng đại bác xa xa vẫn ầm ầm như vọng lên từ lòng đất.

Trận đánh kéo dài từ chiều đến khuya. Tin chiến thắng vang về khi trời rạng sáng. Hải dẫn đầu xung phong, miệng hô vang khẩu lệnh “Tiến lên!”, rồi ngã gục vì trúng đạn ngay bên miệng hầm địch. Không ai dừng lại trong trận quyết tử đó.

Đêm ấy, bom mìn cày nát cả quả đồi. Đến rạng sáng, ngọn cờ “Quyết chiến, quyết thắng” phấp phới trên đỉnh A1. Toàn trận địa rền vang tiếng reo hò, xen lẫn tiếng nấc nghẹn của những người còn sống.

Thi thể Hải được tìm thấy hai ngày sau, dưới chân một ụ pháo, tay vẫn nắm chặt lựu đạn, mắt khép hờ như đang mơ giấc mộng hòa bình. Điện Biên hôm đó ngập tràn tiếng reo mừng chiến thắng.

Sau chiến thắng, Lan ở lại Điện Biên thêm một năm để chăm sóc thương binh và phụ giúp việc cải táng liệt sĩ. Dầu lòng tan nát, bà vẫn đi qua từng ngọn đồi, từng vạt rừng để tìm kiếm và ghi chép lại tên những người đã ngã xuống. Mỗi lần tìm được một chiến sĩ, bà đều

thắp nén hương, gọi khê tên họ nếu biết, rồi ghi vào sổ tay: “Đã về với đất mẹ”.

Năm 1956, bà trở lại Thái Bình, làm y tá tại một bệnh viện lớn, sống giản dị. Cả làng ai cũng mong cô gái trẻ, xinh đẹp, hiền hậu sẽ tìm được một bến đỗ bình yên. Nhưng Lan từ chối mọi lời mai mối và quyết định không lập gia đình. Bà bảo, trái tim mình đã ở lại Điện Biên. Nhiều người trong làng nói rằng: “Cô Lan đẹp người đẹp nét thế mà cứ ở vậy tiếc quá!”.

Bà Lan chỉ cười, ánh mắt xa xăm. Bà con trong làng quen gọi cô là “Bà Lan Điện Biên”. Họ thương, kính trọng, nhưng chẳng ai thay thế được hình bóng người lính trẻ năm nào trong lòng Lan. Nhiều đêm, Lan ngồi bên hiên nhà, nhìn ánh trăng loang loáng trên mặt ruộng. Bà nhớ Điện Biên, nhớ những đêm trực lán, nhớ bàn tay Hải ấm áp nắm tay mình trong bóng tối, nhớ những giấc mơ còn dang dở.

Căn nhà nhỏ của bà Lan mọc mạc, đơn sơ. Trên bàn thờ là di ảnh ông Hải, trang nghiêm và ấm áp. Năm nào vào ngày 7/5, bà cũng thắp một nén hương thơm, thì thầm: “Anh Hải ơi, Điện Biên mình thắng rồi, anh yên lòng nhé...”.

Gió thổi nhẹ qua cánh đồng Mường Thanh. Bà Lan bước chậm về phía đồi A1 - nơi Hải đã chiến đấu trận cuối cùng. Đồi giờ đã thành di tích, có bia tưởng niệm, có hầm hào được phục dựng. Du khách tấp nập, trẻ em cười nói rộn ràng. Bà mỉm cười. Đó là điều Hải từng mong - một Điện Biên thanh bình, một Việt Nam không còn tiếng súng.

Dừng lại trước bia mộ vô danh, bà rút từ túi áo ra một bông huệ trắng, đặt xuống chân bia, khẽ nói:

- Các anh à, các anh có khỏe không? Năm nay em lại lên Điện Biên thăm các anh đây này. Bà ngồi xuống, tựa lưng vào phiến đá, mắt dõi theo bầu trời trong xanh. Giữa đất trời yên bình ấy, ký ức một thời lửa đạn lại ủa về - rực rỡ và đầy nước mắt.

Chiều xuống dần. Trên đồi A1, bóng dáng người phụ nữ già nhỏ nhắn như hòa vào màu thời gian. Một nhóm học sinh đi ngang qua, cô giáo trẻ dừng lại chỉ tay:

- Các con, đây là đồi A1, nơi diễn ra trận đánh lớn trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Rất nhiều chiến sĩ đã hy sinh ở đây để chúng ta có hòa bình hôm nay.

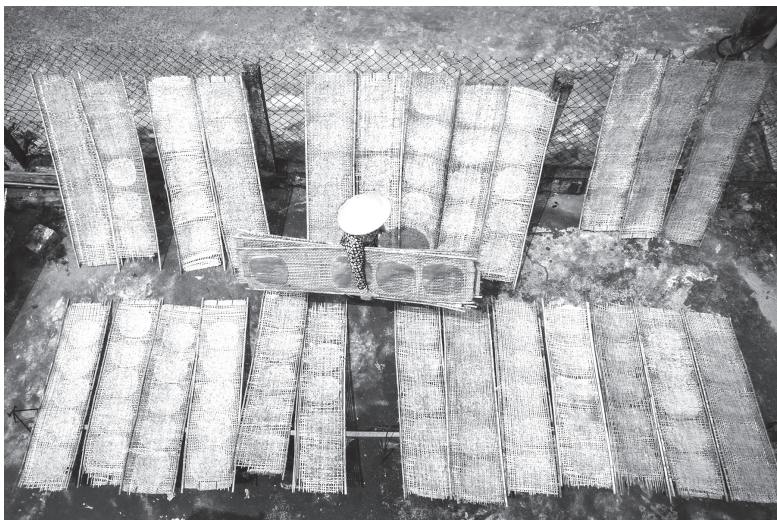
Một em quay lại nhìn bà Lan, lễ phép cúi đầu:

- Con chào bà ạ!

Bà Lan gật đầu, mắt long lanh. Bà mỉm cười, nhẹ nhàng nói:

- Chào con. Các con nhớ nhé, nơi đây không chỉ là đất, là đá... mà là xương máu ông cha mình. Hãy sống xứng đáng.

Những đứa trẻ gật đầu, rồi nói bước đi. Bà Lan đưa mắt tiễn theo, lòng dịu lại. Bà biết, dù ký ức có lùi xa, Điện Biên vẫn sống mãi trong từng thế hệ. □

Nhờ những nỗ lực không ngừng nghỉ, sản phẩm bánh trắng gạo lứt Thiên Hương đã được công nhận là sản phẩm OCOP 3 sao tại địa phương. Đây cũng là sản phẩm bán chạy nhất tại cơ sở của chị

Không chỉ kiếm thêm thu nhập, chị Hương còn tạo công ăn việc làm cho chị em trong xóm. Họ làm việc liên tục không lúc nào ngơi tay, từ xếp bánh, phơi bánh, gói bánh đến đóng gói...

Ngoài sản xuất bánh trắng gạo truyền thống, hiện chị Hương còn tráng thêm bánh trắng gạo lứt, bánh trắng dừa gia vị, bánh trắng mè trắng, bánh trắng mè đen...

Theo chị Hương, ngày càng có nhiều người quan tâm đến việc ăn uống lành mạnh. Do đó, chị nảy ra ý tưởng làm bánh trắng gạo lứt và được đông đảo khách hàng lựa chọn

Mỗi ngày, chị Hương dậy từ 3-4 giờ sáng để tráng bánh, tranh thủ khi trời nắng lên là có bánh đem phơi. Nắng càng gắt bánh càng nhanh khô, dẻo và ngon hơn

Hương đi mới cho bánh trắng truyền thống

THẢO QUYÊN (thực hiện)

Sinh ra và lớn lên tại làng Đông Bình, xã Hòa An (huyện Phú Hòa), chị Nguyễn Thị Ngọc Hương (SN 1990) là đời thứ ba nối nghiệp gia đình làm nghề tráng bánh. Bằng kinh nghiệm và sự sáng tạo của mình, chị đã góp phần đưa bánh trắng ngày càng vươn xa, khẳng định vị thế không chỉ tại quê nhà mà lan rộng khắp cả nước.

Bên cạnh phương thức bán hàng truyền thống, chị còn tham gia mạng xã hội để quảng bá, giới thiệu sản phẩm của cơ sở mình

Từ lựa chọn loại gạo sao cho đảm bảo, đến khâu xay, ngâm ủ gạo, tráng rồi phơi, tất cả đều đòi hỏi sự kỹ công, tỉ mỉ. Trung bình một ngày, lò bánh trắng của chị Hương làm ra hơn 2.000 bánh

Sản phẩm bánh trắng Thiên Hương thường xuyên được trưng bày tại các gian hàng đặc sản, hội chợ, các cửa hàng OCOP trong và ngoài tỉnh

Vào vườn nho Ba Mọi, giao lưu bài chòi **PHÚ YÊN**

Vừa qua, đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên đi thực tế sáng tác tại các tỉnh Tây Nguyên và Nam Trung Bộ có dịp vào vườn nho Ba Mọi ở xã Phước Thuận, huyện Ninh Phước (tỉnh Ninh Thuận). Tại đây, chủ vườn nho Ba Mọi đưa đoàn tham quan, ăn nho, uống rượu vang rồi được “lại quả” bằng dân ca bài chòi Phú Yên.

Nghệ sĩ Vũ The (đứng) giao lưu dân ca bài chòi Phú Yên. Ảnh: MẠNH HOÀI NAM

MẠNH HOÀI NAM

Vườn nho Ba Mọi có diện tích gần 2ha, cách TP Phan Rang - Tháp Chàm khoảng 7km. Vườn nho với hàng ngàn trái nho thông dụng đầu “chào mừng” bao con mắt đến tham quan.

Tiếng tăm vườn nho Ba Mọi

Buổi chiều chúng tôi đến vườn nho Ba Mọi, những màu sắc xanh của lá nho, cây cỏ tạo nên không gian yên bình bỗng ồn ào, náo nhiệt bởi tiếng trầm trồ nhìn sướng mắt khi mọi người thấy vườn nho ra trái sai vặt cục thông xuống đi đựng đầu, không một vết sâu cạp trái hay sâu vẽ bùa trên lá. Đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh say sưa chụp series ảnh: nho dính chùm dâng tận miệng, ăn nho không cầm tay, ăn nho không chạm.

Lát sau, ông Nguyễn Văn Mọi, chủ vườn nho Ba Mọi xuất hiện giới thiệu: Vườn nho còn xanh tươi, hơn 1 tuần nữa mới chín. Trái nho có cái lạ trước khi chín 3 bữa nữa mới chuyển từ xanh sang màu nho. Nho trồng theo tiêu chuẩn nông sản sạch và an toàn, được công nhận sản phẩm OCOP nên khi thu hoạch, nho “đi” vào các siêu thị.

Ông Ba Mọi còn chia sẻ: Trồng nho một năm thu hoạch 2 vụ vào tháng 4 và thứ 10. Nho có đặc điểm “nắng ưa nhưng mưa không chịu”, vì vậy tháng 4 nắng lửa là mùa chính còn tháng 10 rơi vào tháng mưa nên là mùa phụ. Mà đặc sản của Ninh Thuận là “gió như phan, nóng như rang” nên nho ra trái rồi giấu dưới lá núp nắng

lửa. Nho là dây leo nên làm giàn cho nho “trèo” rồi trồng cây xanh xung quanh vườn để chống chịu nắng gió.

“Ninh Thuận trồng được 6 giống nho. Ngoài nho ngón tay trái dài, các giống còn lại ra trái tròn lẳn. Trong các giống nho có nho kẹo được nhiều người ví là “ngọt như đường, thơm như kẹo” vì sự hấp dẫn của từng trái. Mỗi chùm nho có trên 100 trái nên khi ra trái bằng hạt bắp thì người trồng cắt tia bớt trái chen lẫn để gốc nho không bị kiệt sức vì nuôi trái nhiều. Trung bình 1ha nho mỗi năm thu nhập tiền tỉ”, ông Ba Mọi nói.

Ông Ba Mọi tên thật Nguyễn Văn Mọi, khác với cách gọi nhiều vùng miền, tên Mọi thứ ba là gọi Ba Mọi, nhưng với ông tên Mọi của ông, vợ ông thứ ba (tên cũng là thứ) nên vườn nho ghép tên vợ chồng Ba Mọi.

Ông Ba Mọi giới thiệu cách ăn nho “vui” là hái trái nho “lờ miệng” (rách vỏ chỗ cuống) rồi kê vô miệng, bóp phần cơm lọt vô đầu lưỡi, còn vỏ cầm trên tay, cơm nho chạy từ đầu lưỡi vô cổ họng chạy đến đâu ngọt thanh đến đó.

Ông Ba Mọi gần 80 tuổi và đã có 50 năm gắn bó với cây nho. Đến vườn nho, du khách sẽ được nghe ông kể về chuyện trồng nho, tia trái và cả chuyện thức cùng cây nho vào thời điểm sắp chín. Tiếng tăm ông Ba Mọi dành cả đời ra sức trồng nho vang xa. Hôm đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên đến, cũng có nhiều du khách nước ngoài đến vườn tham quan.

Vườn nho Ba Mọi ra trái thông dụng đầu “chào mừng” hàng trăm con mắt đến tham quan. Ảnh: MẠNH HOÀI NAM

Khám phá rượu vang

Chúng tôi theo ông Ba Mọi xuống hầm rượu vang, để rồi sau đó nhìn thấy một quy trình chế biến trái nho thành những sản phẩm có giá trị cao. Rượu nho được ủ trong các thùng làm bằng gỗ sồi nhập từ Liên bang Nga xa xôi. Mời du khách nhấp ly rượu vang, ông Ba Mọi nói: Trồng nho ép ra rượu nho thì bình thường, chế biến rượu vang mới đặc biệt nên có câu “rượu vang món quà thượng đế”. Rượu vang ủ trong thùng gỗ sồi, thời gian ủ 5 năm, tối thiểu 3 năm, tạo ra màu vàng óng.

Đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh đi thực tế sáng tác tại các tỉnh Nam Trung Bộ và Tây Nguyên, đến Ninh Thuận là buổi cuối cùng chuyến hành trình. Đi 5 ngày được 1 buổi. Nghĩa là buổi cuối ghé vườn nho Ba Mọi được chủ vườn nho đưa đoàn tham quan, ăn nho “vui”, uống rượu vang rồi được “lại quả” dân ca bài chòi, ai cũng vui vẻ phấn khởi, động lại những trải nghiệm khó quên.

Anh Cao Thọ, công tác ở Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên

Rượu vang nho của ông Nguyễn Văn Mọi mang nhãn hiệu Đại Phương - Phan Rang được Sở KH&CN, Sở Y tế tỉnh Ninh Thuận chứng nhận đảm bảo các tiêu chuẩn về hóa học, hàm lượng kim loại nặng, dư lượng thuốc trừ sâu và vệ sinh an toàn thực phẩm.

Nghệ sĩ Nguyễn Phụng Kết, thành viên của đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên nhấp ly rượu vang nho, tâm sự: Nhấp ngụm rượu vị ngọt, chua, đắng, chát “bắt” lại trong miệng thấm vào đầu lưỡi, cảm nhận được hương vị tươi mát của trái nho.

Vang nho Đại Phương được sản xuất theo quy trình khép kín từ nguồn nguyên liệu là vườn nho sạch Shiraz của gia đình ông. “Vườn nho Ba Mọi luôn chào đón du khách với tình yêu và niềm đam mê với nghề trồng nho. Du khách đến đây để lại tiết mục “nho hát”. Tôi thích nghe giai điệu dân ca vùng miền. Vừa rồi có đoàn ở tỉnh Bạc Liêu đến hát đờn ca tài tử. Ở Phú Yên tôi rất thích dân ca bài chòi”, ông Ba Mọi tâm sự.

Giao lưu bài chòi Phú Yên

Trong chuyến đi thực tế sáng tác của đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên có 7 nghệ sĩ sân khấu và âm nhạc. Điều ông Ba Mọi mong ước là tại vườn nho được “lại quả” bài chòi Phú Yên. Nghệ sĩ Vũ The “xung phong” hát bài “Dân ca Tuy Hòa thành phố đẹp xinh” do chính chị sáng tác.

Ông Phan Thanh Quyền, nguyên Trưởng phòng Văn hóa Thông tin (nay là Phòng Văn hóa, Khoa học và Thông tin huyện Sông Hinh), thành viên của đoàn văn nghệ sĩ Hội Văn học Nghệ thuật Phú Yên giới thiệu nghệ sĩ Vũ The, người từng đoạt nhiều HCV tại các hội diễn nghệ thuật quần chúng tỉnh Phú Yên và các tỉnh lân cận.

Lắng nghe nghệ sĩ Vũ The trình bày, ông Ba Mọi “trúng” bài chòi xứ Nẫu. Nghe xong ông nói: Qua biểu diễn của nghệ sĩ Vũ The, ông thấy thương nhớ dân ca bài chòi Phú Yên.

Ông Ba Mọi nói thêm, qua tìm hiểu sách, báo thì nghệ thuật bài chòi đã lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác, phản ánh tư duy, sắc thái của cư dân nông nghiệp trồng trọt là chủ yếu và sau đó được đúc kết và khéo léo vận dụng trong các hoạt động của cư dân ngư nghiệp thể hiện ở một số câu hò, vè, điệu ví về kinh nghiệm lối sống, ứng xử, tình nghĩa vợ chồng, làng xóm... “Tôi được biết trước đây các nghệ nhân Phú Yên lập ra các gánh hát, chủ yếu là người địa phương, sau đó phát triển lan rộng đến Khánh Hòa và phía Bắc Ninh Thuận. Không chỉ tôi mà nhiều người khác cũng rất ưa bài chòi”, ông Ba Mọi giải bày.

Nhà báo Hoàng Chương, nguyên Trưởng phòng Xây dựng Đảng - Nội chính, Báo Phú Yên chia sẻ: Tham quan vườn nho Ba Mọi không khí trong lành, tôi cảm thấy thư thái, gần gũi với thiên nhiên. Chuyến tham quan này không chỉ giúp tôi hiểu thêm về quy trình trồng nho mà còn là dịp để tôi tận hưởng những trái nho tươi, ngon ngọt ngay tại vườn. Cách ăn nói mộc mạc rất đời thường của ông Ba Mọi như bỏ lại phía sau những bận bịu lo toan của cuộc sống, chỉ đọng hương vị nho thú vị, những lời hỏi thăm chân thành. Chuyến đi này có nhiều cảm hứng để anh em văn nghệ sĩ Phú Yên sáng tác...□

MẠNH LÊ TRÂM

Người dân sống ven vịnh mưu sinh bằng nghề đục hào, mò sò, xúc đất. Công việc này đi từ sáng sớm, đến nơi ngồi ngâm dưới lớp bùn đen, rồi dùng rô cào xuống phía dưới lớp bùn, cát, tìm bắt.

Công việc của những người kiên nhẫn

Hằng ngày, người dân quanh vùng đến cửa sông Bình Bá, bãi bồi Phú Vĩnh, thuộc phường Xuân Đài (TX Sông Cầu) mưu sinh đủ thứ công việc: cào đất, cạy hào, mò sò. Cúi người khom lưng ngâm mình dưới nước từ sáng đến trưa, rồi đến chiều tối, công việc thủ công này siêng làm thì ngày nào cũng có thu nhập.

Bà Nguyễn Thị Hồng (70 tuổi) ở phường Xuân Đài, ngồi cào đất ở cửa sông Bình Bá chảy ra vịnh Xuân Đài, cho hay: Công việc này đi từ mờ sáng, đến nơi ngồi ngâm mình dưới nước, rồi dùng rô xúc xuống phía dưới lớp cát, tìm bắt con đất. Một buổi tôi cong lưng cào bắt không quá 3kg, thương lái mua 20.000 đồng/kg. “Ngày nào cũng ráng đi cào kiếm tiền, chân tay tê cứng. Tối qua, tôi bị cảm lạnh phải đi mua liều thuốc về uống, sáng nay đi cào tiếp”, bà Hồng nói.

Ông Nguyễn Văn Đồng (55 tuổi) cũng ở phường Xuân Đài, đang cào đất chia sẻ: Công việc này ngâm dưới nước cả ngày, khi về đến nhà thì tay chân rã rời. Đàn ông “sức dài, vai rộng” thì dùng cây sào gắn cái rô xúc tìm con đất chỗ nước sâu. Hôm nào xúc trúng mảnh thì cả ngày được 8-10kg.

Khi con nước lớn từ vịnh Xuân Đài tràn vào ngập phá bãi bồi thôn Phú Vĩnh (phường Xuân Đài), con hào bắt đầu “rày” (hình thành). Con nhỏ bằng hạt sạn, đầu đũa, sau đó lớn dần bám dày trên bờ đá. Thời gian sau nước rút, bà con dùng dụng cụ bằng sắt đục lấy hào từ trong đá mang ra bãi bồi rồi ngồi cạy hào. Vỏ hào cứng như đá nên cạy vỏ hào được xem là công việc “trầy da tróc vẩy”. Để cạy được vỏ hào cứng, bà con phải dùng khâu môi (cây sắt uốn cong, đầu nhọn) “mổ” vào để cạy tách vỏ hào lấy ruột đem bán.

Mưu sinh Ở VỊNH XUÂN ĐÀI

Vịnh Xuân Đài (TX Sông Cầu) là danh thắng quốc gia có diện tích mặt nước khoảng 13.000ha, chạy vòng từ xã Xuân Phương qua phường Xuân Yên, Xuân Phú, Xuân Đài... Quanh vịnh có cửa sông, cửa lạch, bãi bồi, là nơi trú ngụ của các loài nhuyễn thể như hào, đất, sò...

Bà Nguyễn Thị Danh (61 tuổi) nhà gần bãi bồi thôn Phú Vĩnh cho hay: Tôi sống bằng việc đục hào từ thời còn con gái. Nếu chịu khó làm việc trên nắng dưới nước ngày này qua tháng khác cũng có tiền trang trải cuộc sống. Công việc này nguy hiểm bởi phải mưu sinh theo con nước, rất dễ té ngã vì đá trơn trượt.

Buổi sáng, không ít phụ nữ phải ngâm mình dưới con lạch nước bùn đen chảy từ cầu Lò Vôi, xã Xuân Thọ 2 ra vịnh Xuân Đài, nước ngập tới cằm để cào bắt sò. Công việc cào sò, mùa nắng nước trong nhìn xuống thấy “mảnh” (những lỗ nhỏ sò chui rúc dưới bùn) cào bắt sò. Thế nhưng nhiều người cào làm cho nước đục, nhìn xuống dưới đáy “tối tăm mù mịt” nên bà con chỉ dùng tay rà dưới bùn rồi cào lên xui may rủi, được con nào mừng con nấy.

Bà Trần Thị Hạnh ở xã Xuân Phương tâm sự: Công việc cào sò đứng lên ngồi xuống đau lưng lắm. Thu nhập không cao, mỗi ngày làm siêng cào kiếm 100.000-150.000 đồng. Còn nhà công đôi (2 người) kiếm được chừng 200.000-300.000 đồng, nhưng đó là khoản thu nhập chính mà phụ nữ nơi cửa biển làm siêng kiếm được hằng ngày.

Đặc sản từ nguồn lợi tự nhiên

Theo người dân sinh sống ven vịnh Xuân Đài, trước đây họ chỉ cào sò để phục vụ bữa ăn gia đình hoặc bán rẻ. Thế nhưng thời gian gần đây, khi con sò sinh sản ngoài tự nhiên trở

Phụ nữ ngồi cào đất ở cửa sông chảy ra vịnh Xuân Đài. Ảnh: MẠNH LÊ TRÂM

thành đặc sản thì rất nhiều thương lái đến thu mua để cung cấp cho các nhà hàng. Con xúc đất thì họ cạy lấy thịt làm mắm đất đặc sản. Đến các nhà hàng ở TX Sông Cầu, “kính thưa” các loại mắm, từ mắm thu, mắm ruốc, mắm đất và mắm ruột, trong đó mắm đất hương vị thơm ngon, ăn một đĩa muốn gấp thêm đĩa nữa.

Vịnh Xuân Đài có các loại đất, sò, hào, đặc sản sinh sản tự nhiên, là nguồn sống của người dân ven vịnh. Gần đây, ngoài tôm hùm, các loại thủy sản này đã trở thành những món ăn đặc sản của TX Sông Cầu, góp phần giúp nhiều người sống quanh vịnh có công việc để mưu sinh, mang lại thu nhập cho gia đình.

Anh Bùi Văn Trung ở phường Xuân Yên, TX Sông Cầu

Bà Nguyễn Thị Hương, một chủ quán cơm ở phường Xuân Đài cho hay: Con đất sau khi được tách vỏ, lấy phần thịt trắng tươi, đem muối theo cách gia truyền, qua thời gian thành mắm đất, sánh nâu, thơm nồng và quyến rũ đến lạ lùng. Gần đây mắm đất đi từ bếp nhà nghèo đến bàn tiệc sang trọng. Chấm miếng thịt luộc vào mắm đất, thêm vài lát khế chua hay rau sống, người ta như

ăn cả một vùng trời quê. Mắm đất chan cơm ăn cũng ngon, hay chấm bánh xèo cũng hết sảy. Con hào thì khôi chề. Hàu tự nhiên cạy ruột có bao nhiêu bán hết bấy nhiêu. Quán cơm của tôi bán cho xe khách, xe tải, nhiều người thích ăn mắm đất, người thì thích ăn cháo hào, sò...

Trước đây mưu sinh quanh vịnh chủ yếu là phụ nữ, trẻ em hoặc người già, gần đây nhiều thanh niên cũng tranh thủ đi cạy hào, cào sò để kiếm thêm thu nhập. Những người trẻ tuổi, có sức thì ra khu vực nước sâu để cào sò lớn, cạy hào to, đi từ sáng sớm đến trưa về ăn cơm rồi đầu giờ chiều đi cào đến tối. Anh Bùi Văn Trung ở phường Xuân Yên cho biết: Hằng ngày tôi chạy ghe máy ra vịnh Xuân Đài mưu sinh “một công hai việc”, cạy hào và lặn bắt sò bán. “Vịnh Xuân Đài có các loại đất, sò, hào, đặc sản sinh sản tự nhiên, là nguồn sống của người dân ven vịnh. Gần đây, ngoài tôm hùm, các loại thủy sản này đã trở thành những món đặc sản của TX Sông Cầu, góp phần giúp nhiều người sống quanh vịnh có công việc để mưu sinh, mang lại thu nhập cho gia đình”, anh Trung nói. □

Đoàn công tác Hội Chữ thập đỏ TP Đà Lạt trao cho Hội Chữ thập đỏ tỉnh Phú Yên bằng tượng trưng số tiền 88,1 triệu đồng thực hiện chương trình An toàn cho ngư dân nghèo, khó khăn. Ảnh: CTV

Hỗ trợ xây nhà và sinh kế cho ngư dân nghèo

Ông Huỳnh Tấn Tịnh, Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ tỉnh cho biết, Hội Chữ thập đỏ TP Đà Lạt (tỉnh Lâm Đồng) vừa trao hơn 88 triệu đồng từ chương trình An toàn cho ngư dân nghèo, khó khăn cho Hội Chữ thập đỏ tỉnh.

Thực hiện mục tiêu Tháng Nhân đạo năm 2025 với chương trình An toàn cho ngư dân nghèo, khó khăn theo phát động của Trung ương Hội, Cụm thi đua Chữ thập đỏ các tỉnh duyên hải miền Trung - Tây Nguyên và Hành trình nhân đạo - Lan tỏa yêu thương, đoàn công tác của Hội Chữ thập đỏ TP Đà Lạt đã chia sẻ cùng tỉnh Phú Yên về kết quả vận động chương trình trên.

Theo đó, đoàn công tác đã trao cho Hội Chữ thập đỏ Phú Yên bằng tượng trưng số tiền 88,1 triệu đồng nhằm giúp xây dựng 1 căn nhà Chữ thập đỏ, hỗ trợ sinh kế (mua con giống, sửa lưới, sửa thuyền) cho 10 gia đình, tặng 10 túi cứu thương và thuốc thông dụng, giúp ngư dân đi biển đảm bảo an toàn.

Dịp này, ông Nguyễn Quốc Thanh, Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ tỉnh Thanh Hóa cũng trao tặng hệ thống lọc nước trị giá 40 triệu đồng cho hộ nghèo, gia đình chính sách có hoàn cảnh khó khăn của Phú Yên.

TRÂM TRẦN

Thận trọng với AI trong tuyển dụng

Mặc dù trí tuệ nhân tạo (AI) đang ngày càng được ứng dụng nhiều vào công việc, nhưng hơn 50% số công ty lớn của Nhật Bản cho biết không sử dụng công nghệ này trong quá trình tuyển dụng sinh viên mới tốt nghiệp.

Đây là kết quả cuộc thăm dò gần đây của hãng tin Kyodo, được tiến hành từ giữa tháng 3 đến đầu tháng 4 vừa qua, với sự tham gia của gần 120 công ty thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, trong đó có Mitsubishi Heavy Industries Ltd. và Nippon Telegraph & Telephone Corp. Kết quả cho thấy, 64 công ty nói không với AI trong quy trình tuyển dụng, 36 công ty cho biết có sử dụng AI.

Trong đó, 19 công ty nói rằng việc phân tích đơn xin việc là ứng dụng phổ biến nhất của AI, 7 công ty cho biết đã sử dụng công nghệ tiên tiến này để phân tích các cuộc phỏng vấn trực tuyến, trong khi những công ty khác sử dụng AI để hỗ trợ như ghi âm các cuộc phỏng vấn hoặc trả lời các câu hỏi của ứng viên. Không có công ty nào sử dụng AI để đánh giá nội dung phỏng vấn trực tiếp.

Kết quả thăm dò cũng cho thấy những lo ngại về nguy cơ các đánh giá dựa vào AI có tính thiên vị và nguy cơ AI đánh giá chưa chính xác năng lực của sinh viên. Một số công ty cho rằng, việc dựa vào AI được đào

Ứng viên tìm việc làm tại hội chợ việc làm ở tỉnh Chiba. Ảnh: JJI

tạo trên dữ liệu tuyển dụng của chính công ty có thể làm suy yếu sự đa dạng. Những công ty khác lại đánh giá cao tầm quan trọng của hình thức giao tiếp trực tiếp giữa nhà tuyển dụng và ứng viên. Bên cạnh đó, khi AI trở nên dễ tiếp cận hơn, khá đông người tìm việc bắt đầu chấp nhận công nghệ. Cụ thể, họ học cách sử dụng công cụ tạo sinh để xây dựng và tinh chỉnh sơ yếu lý lịch hoặc thư xin việc.

Việc đọc sơ yếu lý lịch ứng viên một cách thủ công được nhiều công ty xem là rất tốn thời gian, vì thực tế Nhật Bản tuyển dụng một lượng lớn

Giới chuyên gia Nhật Bản khuyến cáo, việc duy trì kết nối giữa con người và con người cũng rất quan trọng. Thay vì tự động hóa hoàn toàn, doanh nghiệp có thể sử dụng AI làm nổi bật hồ sơ hoặc phân tích ứng viên trong cuộc phỏng vấn do con người làm chủ.

sinh viên mới tốt nghiệp vào mùa xuân mỗi năm. Do đó, các công ty chọn AI để tuyển dụng đang sử dụng AI để tự động hóa hoặc hợp lý hóa một phần của quy trình tuyển dụng, đặc biệt là các nhiệm vụ lặp đi lặp lại và khối lượng lớn ở giai đoạn đầu của tuyển dụng.

Các Chatbot tuyển dụng sẽ phỏng vấn ứng viên, sau đó đánh giá, xếp hạng và đưa ra danh sách trích ngang các ứng viên. Phần mềm phân tích video dựa trên AI được triển khai trong quá trình tuyển dụng để đánh giá khả năng ngôn ngữ, cách giao tiếp và biểu cảm khuôn mặt của ứng viên xem liệu người đó có phù hợp với công việc hoặc văn hóa của công ty hay không. Tuy nhiên, nhà tuyển dụng vẫn tiếp tục xem lại các bản sơ yếu lý lịch và video mà AI đã từ chối nhằm tránh bỏ sót các ứng cử viên triển vọng.

Từ tháng 3 năm nay, Chính phủ Nhật Bản đã ban hành hướng dẫn xác định việc quá phụ thuộc vào AI là một trong những rủi ro. Hướng dẫn nêu rõ, việc giao phó cho AI đưa ra những quyết định quan trọng, chẳng hạn như tuyển dụng, là không phù hợp. Trong số 36 công ty sử dụng AI trong quy trình sàng lọc ứng viên, 32 công ty cho biết đã lưu ý đến các hướng dẫn an toàn này. Điều này cho thấy, cách tiếp cận thận trọng đối với việc sử dụng công nghệ khi đưa ra quyết định cuối cùng. Giới chuyên gia Nhật Bản khuyến cáo, việc duy trì kết nối giữa con người và con người cũng rất quan trọng. Thay vì tự động hóa hoàn toàn, doanh nghiệp có thể sử dụng AI làm nổi bật hồ sơ hoặc phân tích ứng viên trong cuộc phỏng vấn do con người làm chủ.

(SGGP)

Vi nhựa làm 356.000 người mắc bệnh tim tử vong trong một năm

Một nghiên cứu mới công bố từ các nhà khoa học tại NYU Langone Health đang giống lên hồi chuông cảnh báo về mối liên hệ đáng lo ngại giữa hóa chất trong đồ nhựa gia dụng và hàng trăm nghìn ca tử vong do bệnh tim mạch trên toàn cầu.

Phân tích dựa trên dữ liệu khảo sát dân số và mẫu nước tiểu từ nhiều quốc gia cho thấy việc phơi nhiễm hàng ngày với di-2-ethylhexyl phthalate (DEHP) - một loại phthalate thường dùng để tăng độ mềm dẻo cho nhựa - có thể liên quan đến hơn 356.000 ca tử vong do bệnh tim vào năm 2018, đặc biệt ở nhóm tuổi 55-64. Con số này chiếm tới hơn 13% tổng số ca tử vong toàn cầu do bệnh tim trong nhóm tuổi này.

Phthalate, bao gồm DEHP, hiện diện trong vô số sản phẩm quen thuộc như hộp đựng thực phẩm, thiết bị y tế, đồ chơi, mỹ phẩm, chất tẩy rửa. Khi các sản phẩm này phân hủy, hóa chất có thể xâm nhập cơ thể qua đường tiêu hóa dưới dạng các hạt siêu nhỏ.

Nhiều nghiên cứu trước đây đã chỉ ra mối liên kết giữa phơi nhiễm phthalate với các vấn đề sức khỏe nghiêm trọng khác như béo phì, tiểu đường, các vấn đề sinh sản và ung thư. Riêng với bệnh tim, DEHP được cho là có khả năng kích hoạt phản ứng viêm mạn tính trong các động mạch tim, lâu dần dẫn đến tăng nguy cơ đau tim và đột quỵ. Điều đáng chú ý là gánh nặng tử vong dường như không phân bố đồng đều.

Nghiên cứu chỉ ra rằng khoảng 75% số ca tử vong tim mạch liên quan đến DEHP tập trung tại các khu vực Trung Đông, Nam Á, Đông Á và Thái Bình Dương, với Ấn Độ, Trung Quốc và Indonesia đứng đầu danh sách. Các nhà khoa học lý giải rằng sự bùng nổ công nghiệp sản xuất nhựa cùng với các quy định quản lý còn hạn chế ở những khu vực này có thể là nguyên nhân dẫn đến mức độ phơi nhiễm cao hơn.

Nghiên cứu này được xem là ước tính toàn cầu đầu tiên về tác động của DEHP lên tỉ lệ tử vong do tim mạch, bổ sung vào nghiên cứu trước đó của cùng nhóm tác giả đã liên kết phthalate với hơn 50.000 ca tử vong sớm mỗi năm tại Hoa Kỳ. Gánh nặng kinh tế từ những ca tử vong liên quan đến DEHP trên toàn cầu được ước tính lên đến hàng trăm tỉ USD.

TS Leonardo Trasande, tác giả cao cấp của nghiên cứu, nhấn mạnh sự cần thiết phải có các quy định chặt chẽ hơn trên phạm vi toàn cầu để giảm thiểu phơi nhiễm hóa chất độc hại này.

Ông cũng thận trọng lưu ý rằng nghiên cứu này chỉ ra mối tương quan chứ chưa khẳng định quan hệ nhân quả trực tiếp, và con số tử vong thực tế liên quan đến tất cả các loại phthalate và mọi nhóm tuổi có thể còn cao hơn đáng kể. Các nghiên cứu tiếp theo sẽ tập trung theo dõi hiệu quả của việc giảm phơi nhiễm và đánh giá tác động của phthalate lên các vấn đề sức khỏe khác. (TTXVN/Vietnam+)

Thuốc điều trị ung thư giúp tránh phẫu thuật

Nghiên cứu mới nhất phát hiện ra rằng, bệnh nhân mắc một số khối u đường tiêu hóa có thể được điều trị chỉ bằng thuốc miễn dịch và tránh phẫu thuật, hóa trị hoặc xạ trị.

Theo ông Luis Diaz, bác sĩ chuyên khoa ung thư đường tiêu hóa tại Trung tâm ung thư Memorial Sloan Kettering ở New York (Mỹ), đồng trưởng nhóm nghiên cứu, kể từ khi phương pháp điều trị ung thư ra đời, cắt bỏ là cách tốt nhất để chữa ung thư.

Nhưng phát hiện mới cho thấy cắt bỏ khối u không phải là lựa chọn duy nhất. Nghiên cứu bao gồm dữ liệu từ 103 bệnh nhân có khối u cứng từ ung thư đường tiêu hóa ảnh hưởng đến các cơ quan như dạ dày, bàng quang và ruột, thường được điều trị bằng phẫu thuật.

Thử nghiệm phát hiện ra rằng, 80% bệnh nhân được điều trị bằng thuốc miễn dịch dostarlimab, không cần hóa trị, xạ trị hoặc phẫu thuật, trong đó có cả cắt bỏ nội tạng.

Trong số 103 bệnh nhân, 49 bệnh nhân ung thư trực tràng có khối u biến mất hoàn toàn sau 6 tháng điều trị, không tái phát sau 5 năm. 35 trong số 54 bệnh nhân có khối u ung thư cũng biến mất ở đại tràng, bàng quang, thực quản và dạ dày. (SGGP)